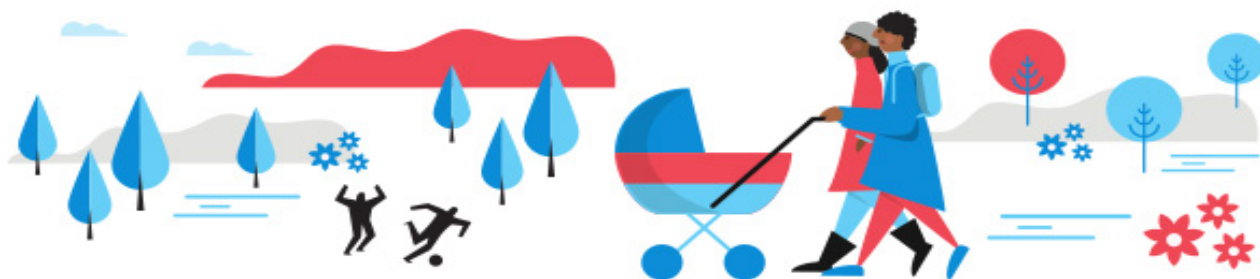

Kotkan kaupungin hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2020

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3
1. TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT - LIIKUNTA JA RAVITSEMUS	4
1.1 Lasten ja nuorten liikunnallisuuden edistäminen	4
1.2 Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen	6
1.3 Työikäisten liikkumisen edistäminen - työikäisten terveellinen ruokavalio ja painonhallinta	7
1.4 Ikäihmisten liikkumisen tukeminen	9
1.5 Diabeteksen ehkäisy	10
1.6 Aivoterveysten edistäminen ja muistisairauksien varhainen tunnistaminen	10
2. ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN SEKÄ VIESTINTÄ	11
2.1 Perheiden osallisuuden vahvistaminen perhekeskuksissa	13
2.2 Dialoginen toimintakulttuuri	13
2.3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden lisääminen päätöksenteossa	14
2.4 Ikäihmisten osallisuuden lisääminen päätöksen teossa	14
2.5 Vammaisten henkilöiden osallisuuden lisääminen päätöksenteossa	14
2.6 Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen päätöksen teossa	16
2.7 Perheiden osallisuuden vahvistuminen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa	16
2.9 Äänestysaktiivisuuden kasvattaminen kuntavaaleissa	16
3. MIELENHYVINVOINTI	17
3.1 Lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen	21
3.2 Kulttuuria kaikille	22
3.3 Työ ja koulutus	24
4. TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ	26
4.1 Elinympäristön turvallisuus	26
4.2 Arjen turvallisuus	28
5. #eKotka	28
5.1 Digineuvonta	28
5.2 Pedanet oppimisalusta	29

JOHDANTO

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti sekä suunnitelma on koostettu Hyvinvoiva Kotka 2019-2025 -ohjelmassa sovittujen päätavoitteiden mukaisesti. Hyvinvoiva Kotka -ohjelmalla on tavoitteena edistää asukkaiden merkityksellistä elämää. Asukkaiden toivotaan innostuvan osallistumaan ja vaikuttamaan omaan, yhteisönsä ja ympäristönsä hyvinvointiin. Reiluudella, rakkaudella ja rohkeudella luodaan yhdessä väyliä uusiin mahdollisuuksiin. Ohjelma perustuu kuntalain sekä terveydenhuoltolain velvoitteisiin.

Ohjelma pyrkii seuraamaan Kotka 2025 kaupunkistrategian viitoittamaa tietä.

Kotkan kaupunkistrategian kärjet ovat :

- Oppiva ja yrittävä Kotka – Koulutuksen, elinikäisen oppimisen ja yrittämisen kaupunki
- Upean elinympäristön Kotka – Ensiluokkaisen elinympäristön, kulttuurin ja tapahtumien kaupunki
- Yhteinen Kotka – Yhdessä tekemisen ja hyväntuulisten kohtaamisten kaupunki
- eKotka – Digitaaliset ratkaisut palvelevat asukkaita, yrityksiä, vierailijoita ja e-kotkalaisia maailmalla

Päätavoitteet Hyvinvoiva Kotka -ohjelmassa ovat:

1. Terveelliset elämäntavat (liikunta ja ravitsemus.; terveyden edistäminen)
2. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen sekä viestintä
3. Mielen hyvinvointi (päihteet ja riippuvuudet, lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen, kulttuuria kaikille, työ ja koulutus)
4. Terveellinen ja turvallinen ympäristö (elinympäristön turvallisuus, arjen turvallisuus)
5. #eKotka

Hyvinvointikertomukseen on kirjattu vuoden 2020 hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet teema-alueittain ja ikäryhmittäin.

1. TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT - LIIKUNTA JA RAVITSEMUS

Terveellisten elämäntapojen painopisteenä lasten, lapsiperheiden sekä nuorten osalta on aktiivisen ja toimeliaan liikuntatavan edistäminen. Lasten liikuntataidot, liikkuvuus ja liikehallinta kehittyvät pääasiassa ensimmäisen kymmenen elinvuoden aikana. Lapsena ja nuorena harrastettu liikunta lisää todennäköisyyttä liikunnan harrastamiselle myös aikuisiässä. Kouluterveyskyselyn (2019) mukaan kotkalaisista 4.-5. luokkalaisista vähintään tunnin päivässä liikkui 35,7 % vastaajista (vuonna 2017: 42,4 %). 8.-9. luokkalaisista vähintään tunnin päivässä liikkui 22,7 %, lukion 1.-2. luokkalaisista 11,9 % (vuonna 2017: 18,4 %) ja ammatillisen oppilaitoksen oppilaista 13,9 %. Mitä pidempään nuoruudessa liikuntaa harrastetaan, sitä paremmin se ennustaa aikuisiän liikunnallisuutta. Tärkeää onkin saada nuori jatkamaan liikuntaa läpi murrosiän. Koulupäivän aikaisella ohjatulla liikunnalla voidaan kehittää kaikkien oppilaiden fyysistä toimintakykyä, mutta erityisesti niiden oppilaiden, joiden fyysinen toimintakyky on heikko.

Ylipainoisten osuus kaikissa kouluterveyskyselyn vastaajaryhmissä on pysynyt saman suuruisena vuosina 2017 ja 2019. Kolme neljästä vastaajasta oli tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä.

1.1 Lasten ja nuorten liikunnallisuuden edistäminen

Liikkuva varhaiskasvatus

Kotkassa on vuodesta 2016 kehitetty ”Liikkuva varhaiskasvatus”-ohjelmaa mukaillen varhaiskasvatuksen arjen liikunnallistamista. Tavoitteena on ollut pedagogiikan muuttuminen toiminnallisemmaksi (mm. kielen kehityksen tukeminen liikunnan keinoin) sekä liikkumismyönteisen kulttuurin vahvistaminen.

Liikuttaja -toimintamallilla ohjataan kutakin yksikköä luomaan koko henkilöstön aktiivisempaa otetta lasten liikkumiseen. Yksiköt voivat itse lähteä luomaan omaa mallia esim. pihaliikunnan lisäämiseen. Liikuttajaliivin pukemalla jokainen voi olla liikuttaja; myös lapsi. Lapsen osallisuus lisääntyy ja osallistumaan pääsevät kaikki; eivät vain he jotka ovat hyviä tai liikunnasta kiinnostuneita.

Varhaiskasvatuksen liikuntamyönteistä toimintakulttuuria on vahvistettu liikuntakoordinaattorin työpanoksella sekä 7 liikunnanohjaajan kouluttamisella. Liikuntakoordinaattori on kiertänyt varhaiskasvatuksen yksiköitä ja käynyt alkukeskusteluita yksiköiden liikkumismyönteisen toimintakulttuurin synnyttämiseksi.

Lapsen fyysisen aktiivisuuden merkityksestä on pidetty vanhempainiltoja ja jokaisessa yksikössä on perheiden liikkumista tukeva Perheliikunta -kortisto. Sydäneliiton Neuvokas perhe -aineisto (ravinto, liikkuminen, lepo, perhearki ja keho) on käytössä.

Kotkan varhaiskasvatus on mukana maakunnallisessa varhaiskasvatuksen liikuntaverkostossa ”Liikuttaa Yhes”, jossa aktiivisena toimijana on Kymli (mm. tapaamisten koordinointi). Vuosittain verkosto järjestää Liikuttaa yhes -tapahtuman varhaiskasvatuksen koko Kymenlaakson ammattilaisille. Yksittäiset päiväkodit tai esiopetukset tekevät yhteistyötä paikallisten liikuntaseurojen kanssa mm. pienimuotoisen lajikoulun tai lajiin tutustumistempauksen muodossa.

Vuonna 2020 Kotka on liittynyt kuntana valtakunnalliseen ”Liikkuva varhaiskasvatus” -ohjelmaan. Liikkuva varhaiskasvatusohjelma toteutui kattavammin varhaiskasvatuksen yksiköissä. Varhaiskasvatuksessa toimii Liikkavastaava -verkosto. Pedanetissä on ollut liikunta- ja ulkoiluvinkkejä perheille. Liikuttaa yhes -tapahtuma järjestettiin ulkotiloissa Anjalassa. Kymenlaakso ja Etelä-Karjala toteuttivat tapahtuman yhdessä.

Liikkuva koulu -perusopetus

Kotkassa kaikki koulut ovat olleet mukana Liikkuva koulu -toimintamallissa.

PULSSI on lyhytkestoista HIIT-muotoista ja nopea-tempoista aamuliikuntaa, mihin linkittyy tutkittua tietoa liikunnan myönteisestä vaikutuksesta oppimiseen. Taustalla on malli tutkimuksista ja kokeiluista luoda optimaalinen tila oppimiselle huomioiden ihmisen fysiologian. Pulssin avulla pyritään järjestämään liikkuvampaa koulupäivää ja kouluviikkoa. Samalla luodaan mahdollisuus hyvälle työrauhalle sekä edistetään oppimista.

Tavastilan koulussa PULSSI on käynnissä kolmatta lukuvuotta. Koulun kokemukset sen vaikutuksista ovat olleet hyviä, mitä tulee keskittymiseen, itsetuntoon ja koulun ilmapiiriin. Pulssia järjestetään myös Haukkavuoren koululla lukuvuonna 2019-2020 1. ja 2. luokan oppilaille.

Perheliikunnan edistäminen Perhekeskustoiminnassa

Perhekeskuksen toimijat järjestivät 4.6.2020 kevättempauksen.

Maahanmuuttajien Vanhemmuus Suomessa -ryhmän tapaamiset jouduttiin perumaan koronan vuoksi vuonna 2020.

Perhekahvilan ohjelmaan kuului temppuratoja, jumpaa ja muita aktiviteetteja sekä leikkikenttätoimintaa. Toiminta oli osittain suljettuna koronan vuoksi.

Voimaa äitiyteen -ryhmä toteutettiin syksyllä 2020. Ryhmässä järjestettiin liikuntaneuvontaa ja jumppia.

Kesätoimintaa oli Perhekeskusten toimijoiden järjestämänä koko kesän ajan.

Move-mittaukset perusopetuksessa

Kestävyyskunto-ominaisuus on laskenut koko maassa. Kotkassa kestävyyskunto on hieman mediaania heikompi. Usein ollaan tyytyväisiä, kun ollaan valtakunnan keskiarvoissa, mutta on tärkeää huomioida, että mediaanitaso on hyvin alhainen.

Kestävyyskunto on merkittävin terveystekijä. Se on yksi tutkituimmista terveyteen ja suorituskykyyn liittyvistä tekijöistä lapsilla. Lasten hyvä kestävyyskunto on yhdistetty parantuneeseen sydänterveeseen, pienentyneeseen sairastumisriskiin tyypin 2 diabetekseen, parempaan psykososiaaliseen hyvinvointiin ja parempaan koulumenestykseen (Haapala, Lintu ym. 2018, 35–36).

Urheiluakatemia

Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemian toiminnassa oli mukana vuonna 2020 yli 400 urheilijaa alakoulusta ammattikorkeakouluun asti. Etelä-Kymenlaakson urheiluakatemia järjesti aamuvalmennusta toiselle asteelle kolmena koulupäivänä viikossa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa opiskeleville urheiluakatemiaan kuuluville urheilijoille järjestettiin yleisvalmennusharjoitus kerran viikossa. 8.- ja 9.-luokkalaiset Langinkosken urheiluluokkalaiset ja Samskolanin urheilijat osallistuivat urheiluakatemian lajiharjoituksiin kerran viikossa. Langinkosken urheiluluokan 8. ja 9.-luokallaisilla oli mahdollisuus osallistua aamuharjoituksiin neljä kertaa viikossa. Karhulan koulun urheiluluokilla (7.-8.lk) oli yksi ylimääräinen harjoitus viikossa. Yksilöllisiä suunnitelmia tehtiin urheilijan edun mukaisesti jokaisessa oppilaitoksessa.

Koronarajoitusten ollessa voimassa ja urheilijoiden ollessa etäopetuksessa, urheiluakatemia järjesti etäharjoituksia yhteistyökumppanien avustuksella. Urheiluakatemiaan kuuluville urheilijoille lähetettiin linkki, jonka kautta he pystyivät osallistumaan etäharjoitteluun kotonaan livenä.

Urheiluakatemian koordinoima urheilukerho Urkkari toimi vuonna 2020 Otsolan, Mussalon, Ruonalan, Tavastilan ja Haukkavuoren koulussa. Kerho oli tarkoitettu 4.- ja 5.-luokkalaisille. Kerhon tarkoitus on antaa kerran viikossa yksi monipuolinen harjoitus. Valmennuksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat akatemiavalmentajat, seuravalmentajat ja urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat yhteistyössä akatemiavalmentajien kanssa.

Vanhempien valmennusoppi -koulutus järjestettiin toisen kerran syksyllä 2020. Koulutukseen ilmoittautui yli 50 vanhempaa. Vuonna 2020 koulutukset järjestettiin etäkoulutuksena.

Urheiluakatemia ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu järjestivät yhteistyössä urheiluakatemian valmentajille suunnatun Urheilulääketieteen -koulutuksen.

Seurakunnan kerhotoiminta

Kotka-Kymin seurakunnassa järjestettiin vuonna 2020 ilmaisia lasten ja nuorten harrastekerhoja (mm. sähkö-, kokki- ja toimintakerho) 47 kappaletta ja kävijöitä niissä oli 425. Nuorten avointa toimintaa järjestettiin 83 kertaa ja yhteensä tavoitettiin 1517 nuorta. Varhaisnuorten leirejä järjestettiin 10 kappaletta ja osallistujia niissä oli 385. Nuorten leirejä järjestettiin kuusi kappaletta ja osallistujia niissä oli 136. Erkkatyön leirillä oli osallistujia 48. Rippikouluryhmiä oli 14 kappaletta ja osallistujia niissä oli 336.

Kotkas liikuttaa yhes -hanke

Monikulttuurinen toimintakeskus Myllyn Kotkas liikuttaa yhes -hanke tarjosi viikoittain toistuvia kaikille avoimia maksuttomia liikuntaryhmiä. Lapsille oli 5 ja aikuisille 14 ryhmää ja näissä oli kävijöitä yhteensä 2752. Lajikokeilujen ja retkien osallistujamäärä oli yhteensä 312. Kesän 2020 puistojumppien päätöstapahtuma Arto Tolsa -areenalla oli suurin yksittäinen tapahtuma ja siihen osallistui järjestäjien ja esiintyjien lisäksi 203 henkilöä.

1.2 Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Kymijoen Ravintopalveluissa on päivitetty alueellinen päiväkotien ja koulujen Ravitsemuskäsikirja vuonna 2019. Kirja sisältää tietoa lasten ja nuorten ravitsemuksesta, päiväkodeissa ja kouluissa tarjottavien aterioiden sisällöstä, erityisruokavalioista sekä yhdessä päiväkotien, koulujen, neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa määritellyt erityisruokavalioiden selvittämisen toimintamallit.

Kouluterveyskyselyn (2019) mukaan ammatillisen opilaitoksen 1. - 2. vuoden opiskelijoista 58,3 % ei syö aamupalaa joka arkipäivä. Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä päätti kokeilla ilmaisen aamupuuron tarjoamista opiskelijoilleen vuonna 2020. Puuroa oli tarjolla kaikilla Ekamin kampuksilla Kotkassa ja Haminassa. Lukiolaisten aamupalan sekä koululounaan syömättömyyden lisääntyminen tilastossa on nuoren jaksamisen kannalta huomioitava asia. Kokeilua jatketaan koronarajoitusten hellittäessä.

Ravitsemus

Kymijoen ravintopalvelut ovat mm. seuraavilla tavoilla edistäneet eri-ikäisten terveellisiä ruokailutottumuksia.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin marraskuussa lastenoikeuksien viikolla toiveruokapäivä.

Vuoden 2020 alusta toteutettiin ruokalistauudistus, jossa ruokien toistuvuus ja sijoittelu ruokalistalla uudistui. Varhaiskasvatuksessa kehitettiin myös uutta lapsille maistuvaa kasvisruokareseptiikkaa.

Etäopetuksen aikana jaettiin esiopetuksen ateriapaketti.

Koulu- ja opiskeljaruokailu

Koulu- ja opiskeluruokailussa toteutettiin kevät- ja syyslukukaudella toiveruokapäivät. Uutta maistuvaa kasvisruokareseptiikkaa kehitettiin myös.

Etäopetuksen aikana toteutettiin ruuan ja ateriapaketien jakelu. Näissä huomioitiin myös erityisruokavaliot.

Hoiva- ja potilasruokailu

Hoiva- ja potilasruokailussa toteutettiin vuoden 2020 alusta ruokalistauudistus, jossa ruokien toistuvuus ja sijoittelu ruokalistalla uudistui.

Hoiva- ja potilasruokailussa tehtiin ravitsemussitoumus: <https://sitoumus2050.fi/ravitsemus-sitoumukset#/details/503544>.

Kymsote:n henkilökunnalle kehitettiin myös verkko-kurssi ravitsemuskäsikirjasta.

Näiden lisäksi yleisesti seurataan lisäksi ravitsemus-suositusten toteutumista ruokalistoilla (ravintoai-nelaskelmat, sydänmerkkiaterioiden määrää ruoka-listoilla sekä punaisen lihan ja kasvisruokien määrää ruokalistoilla).

Perhekeskuksen järjestämässä Voimaa äitiyteen -ryh-mässä neuvolan terveydenhoitaja käsitteli lapsen sekä vanhemman ravitsemusasioita.

1.3 Työikäisten liikkumisen edistäminen

- työikäisten terveellinen ruokavalio ja painonhallinta

Liikuntaryhmät

Kotkan kaupungin liikuntapalveluiden vesijumppaa jär-jestettiin 11 kertaa viikossa uimahalleilla (pl. kesäaika, jolloin vesijumppia järjestettiin kuusi kertaa viikossa). Vuoden aikana ohjattiin 234 vesijumppaa (yhteensä 175,5 h). Kävijöitä vesijumpissa oli vuonna 2020 yh-teensä 3 430. Erytisuintiryhmiä oli neljä viikossa (pl. kesäaika) eli 34 ohjattua erityisuintiryhmää (17 h). Kä-vijöitä erityisuintiryhmissä oli yhteensä 623.

Kesäajan vesijumppia järjestettiin yhteensä 40 ker-taa (yhteensä n. 30 h). Kesäajan vesijumpissa oli 462 kävijää.

Kotkan Katariinan uimahallissa sekä Karhulan uimahal-lissa oli vuonna 2020 yhteensä noin 240 000 kävijää.

Erilaisia ryhmiä ohjattiin seitsemän kertaa viikossa. Näissä kuntoili yhteensä 740 asiakasta. Tämän lisäk-si näkövammaisten tuolijumpissa kävi 67 osallistujaa vuoden aikana.

Kaikille avointa puistojumppaa järjestettiin yhteen-sä 17 viikkona ja näissä kokonaiskävijämäärä oli 3987.

Sisä- ja vesiliikunnassa kävijämäärät putosivat noin 60-70 % johtuen huomattavan lyhyestä kevät- ja syyskaudesta. Lisäksi syksyn ryhmissä väkimäärä jäi kevättä pienemmäksi, sillä ryhmäliikuntaan osallis-tuttiin varovasti koronasta johtuen.

Liikuntaneuvonta

Tammi-maaliskuun aikana liikuntaneuvontaan tuli 12 uutta yksilöasiakasta ja loka-joulukuussa 18 uutta asi-akasta. Asiakkaalla on keskimäärin 1 - 5 kontaktia lii-kuntaneuvojan kanssa vuoden aikana. Näiden lisäk-si liikuntaneuvoja vastailee kuntalaisten kysymyksiin koskien liikuntavälineiden lainauksia tai alueen har-rastusmahdollisuuksista.

Liikuntaneuvoja tekee laaja-alaista yhteistyötä eri toi-mijoiden kanssa Kotkassa; esim. avoin varhaiskasvatus (vauvajummat ja liikuntaneuvonta), varhaiskasvatus, kirjasto, seurakunta, Kakspy, Ensi- ja turvakotiyhdistys ja Kymsote. Syksyllä 2020 käynnistyi yhteistyö Kym-soten kanssa uuden alueellisen prosessimallin luomi-seksi sekä lasten fysioterapeuttien läheteiden teke-minen fysioterapian jälkeiseen liikuntaneuvontaan. Yhteistyöstä perhevalmennuksen sekä työelämäpal-veluiden kanssa on sovittu.

Sovellettu liikuntaneuvonta

Sovellettu liikunta on tarkoitettu vammaisille ja pit-käaikaissairaille henkilöille ja se on osa kuntouttavaa liikuntaa. Liikuntaryhmiin osallistui 3430 henkilöä. Liikuntaryhmät ovat toimineet Kotkansaaren sairaa-lan liikuntatilassa ja alakouluilla. Korona vuoden aika-na on tarjottu yksittäisille henkilöille henkilökohtais-ta ohjausta ja pienryhmille ulkoliikuntaa.

Järjestöyhteistyönä Sydänyhdistys on järjestänyt 11 liikuntaryhmää, joissa kävijöitä oli 4100 henkilöä.

Erytisliikuntakortteja on myönnetty 127 henkilölle. Heille on annettu myös liikuntaohjeita ja vinkkejä it-senäiseen liikuntaan. Erillisiä liikuntatunteja pidettiin 25 kappaletta. Vertaisohjaaja koulutuksia on järjestet-ty pienimuotoisesti koronasta johtuen.

Liikunnanohjaus

Vuoden 2020 alussa Kotkassa aloitettu liikunnanohjaus kohdentuu erityisesti ikäihmisten (joilla ei vielä ole palveluja esim. kotihoito) ennaltaehkäisevien ja kuntouttavien liikuntaryhmien ohjaamiseen. Tammi- ja helmikuun aikana ryhmiä aloitettiin 11 kappaletta ja osallistujia niihin ilmoittautui 90 henkilöä. Käyntejä ryhmissä ennen koronaa oli 467. Vakituisten liikuntaryhmien lisäksi vuoden aikana yksittäisiä ryhmiä oli 22, joissa käyntejä oli 308. Keski-ikä kuntosaliryhmissä oli noin 85 vuotta ja muissa ryhmissä (vesijumppa, tasapaino- ja kuntojumppa) keski-ikä oli noin 75 vuotta. Liikunnanohjaaja toimii yhteistyössä Ekamin, seurakunnan, kolmannen sektorin, yhdistysten ja Kymsoten kuntoutuksen, omaishoidon ja KaatumisSeulan kanssa, joista asiakkaat ohjautuvat liikuntaryhmiin. Syyskaudella ryhmiä aloitettiin 11, joissa käyntejä kertyi 470. Omaishoidonryhmiä oli kaksi viikossa ja nämä järjestettiin yhteistyössä Kymsoten liikunnanohjaajan kanssa. Kaikki ryhmät päättyivät pari viikkoa suunniteltua aiemmin koronan vuoksi.

Kotkan kaupunki palkitsi Kotkas liikuttaa yhes -hankkeen ja Kotkan Hyvinvointipalvelut yhteistyössä järjestetyistä piha- ja parvekejumpista Vuoden 2020 kuntoliikunnan kehittäjänä. Lisäksi Kymenlaakson Urheilugaalassa hanke ja hyvinvointipalvelut palkittiin Vuoden 2020 Kymenlaakson terveysliikuttajina Kotkan puisto-, piha- ja parvekejumppien järjestämisestä. Näihin piha-, parveke- ja puistojumppiin osallistuttiin yhteensä 3987 kertaa.

VIP-kortti (Virkeyttä ja Iloa Päivääsi!)

Kotkassa käynnistettiin vuonna 2017 kokeilu, jossa pitkäaikaistyöttömille on tarjottu mahdollisuus maksuttomaan viikoittaiseen uimahallikäyntiin Kotkan kaupungin uimahalleissa. Tavoitteena on ollut pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin lisääminen ja elämänlaadun parantaminen. Mukana kokeilussa ovat olleet yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet pitkäaikaistyöttömät, jotka ovat työllisyyspalvelujen asiakkaana tai kontaktien piirissä sekä aikuisten työpajojen asiakkaat (Ekami/Rannikkopajat Suunta, Sotek-säätiö, Kotkan Korttelikotiyhdistys ry). VIP-korttia on jaettu Kotkan kaupungin työllisyyspalveluissa ja edellä mainituilla työpajoilla. Toimintaa on jatkettu vuosittain. VIP-kortilla on päässyt käyttämään rajoittamatta uimahallien ja niiden kuntosalien palveluita. Vuonna 2020 VIP-kortteja jaettiin yhteensä 446 pitkäaikaistyöttömälle. VIP-korttien käyntikertoja uimahalleilla on puolestaan kertynyt 2623. Asiakaspalaute VIP-korttien suomista mahdollisuuksista hyvinvoinnin edistäjinä ovat olleet myönteistä.

Maahanmuuttajien kotoutuminen liikunnan avulla - Kotkas liikuttaa yhes -hanke

Monikulttuurinen toimintakeskus Myllyn Kotkas liikuttaa yhes -hanke tarjosi mahdollisuuden harrastaa liikuntaa sosiaalisesta taustasta tai varallisuudesta riippumatta. Koronaepidemian tuomista liikuntaryhmien keskeytyksistä ja tapahtumien peruuntumisista huolimatta hankkeen toiminnassa osallistumiskertoja oli yhteensä 7647.

Hanke kannusti omatoimiseen liikkumiseen julkaisemalla videoita lähiliikuntapaikoista, osallistumalla omalla joukkueella leikkimieliseen Kilometrikisaan, pitämällä Facebookissa liveliikuntaryhmiä ja ylläpitämällä Tonttupolkua Petäjäsuon maastossa. Hankkeen Peace United Mylly -jalkapallojoukkue osallistui Kotkan jalkapallopuulaakiin.

Testausasema

Vuosi 2020 lähti Testausasemalla käyntiin hyvin, kunnes koronan aiheuttamat rajoitukset hankaloittivat toimintaa merkittävästi keväästä eteenpäin. Alustavien sopimusten ja suunnitelmien mukaisia suurempia asiakasryhmiä ei voitu testata.

Koronarajoituksista huolimatta kävijämäärissä oli hie-man yli 7 % kasvu edellisvuoteen verrattuna. Asiakas-jakauma painottui jonkun verran enemmän urheilijoihin verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden aikana 57 % kävijöistä koostui urheilijoista, 43 % oli kuntoilijoita tai eri ammatteihin liittyviä testattavia, kuten pelastustyöntekijöitä. Asiakkaita Testausasemalle saapui myös Kymenlaakson ulkopuolelta.

Yhteistyössä Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun (XAMK) kanssa valmistui yksi opinnäytetyö ja aloitettiin kaksi uutta opinnäytetyöprojektia. Testausasemalla järjestettiin myös XAMK:n ”Liikuntalääketieteen ja valmennuksen opinnot”-kurssiin kuuluvat laboraatioharjoitteet onnistuneesti syksyn aikana.

Alueellinen elintapaneuvonnan kehittämistyöryhmä

Alueellisen hyvinvointikertomuksen yhtenä painopisteenä on, että Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen. Alueellinen elintapaneuvonnan kehittämistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti lisäten eri toimijoiden välistä tiedonkulkua eri palveluista. Kehittämistyöryhmä toimii yhteistyössä sote-rakenneuudistushankkeen digitaalisten palveluiden kehittämisen kanssa. Suunnitella on alueellisen elintapaneuvonnan palvelutarjotin.

Seurakunnan terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Seurakunnan ”Meijän kesäkeittiö” keräsi yhteisruokailemaan kesän aikana 97 henkilöä. Langinkosken kirkolla Meijän keittiössä keskiviikkoisin kokoontui 15.1. - 13.3.2020 ja 2.9. - 14.10.2020 aikana yhteensä 1521 ruokailijaa. Arkiruokailuihin osallistui Karhulan seurakuntakeskuksessa, Kotkansaaren seurakuntakeskuksessa ja Aittakorven seurakuntatalolla yhteensä 2621 ruokailijaa.

1.4 Ikäihmisten liikkumisen tukeminen

KaatumisSeula

KaatumisSeulan toiminta oli suljettuna koronasta joutu-
tuen 18.3.-10.8.2020. Tästä huolimatta KaatumisSeu-
lassa kävi vuoden aikana 287 asiakasta (vuonna 2019
260 asiakasta). Lisäksi luennoille osallistui noin 280
henkilöä. Yleisimmät syyt hakeutua KaatumisSeulan
palveluiden piiriin ovat tasapaino-ongelmat, huimaus
sekä alaraajaheikkous. Yhteistyö on tiivistä osteopo-
roosi- ja murtumahoitajan kanssa.

Vanhustenviikko

Vallitseva koronatilanne vaikutti vanhustenviikon jär-
jestelyihin Kotkassa. Vuonna 2020 Vanhustenpäivän
pääjuhlaa ei järjestetty, mutta vanhustenviikolla jär-
jestettiin kuitenkin monipuolista ohjelmaa.

Vuonna 2020 Vanhustenviikkoa vietettiin teemalla
”Onni on vanheta”.

Kotkan Korttelikodissa ja Kumppanuustalo Viikarilla jär-
jestettiin tietoiskuja sekä luentoja pitkin viikkoa. Näis-
sä osallistujia oli yhteensä viisi viikon aikana. Kumppa-
nuustalo Viikarilla oli myös audionomiopiskelijoiden
kuulopiste, jossa kävi 10 asiakasta.

Muistojen Talossa oli vanhustenviikon runonäytte-
ly sekä Muistojen Talo 15 vuotta -aiheinen näyttely.

Kotkan pääkirjastolla vietettiin SenioriSurf-tapahtuma
sekä mahdollisuus ottaa kuvia ja tulla tulostamaan se
kirjastolla. Kirjastolla oli myös Minna Lindgrenin luento.

Karhulassa järjestettiin vanhustenviikolla seniorijump-
pa, johon osallistui 35 henkilöä.

Vanhustenviikko huipentui perjantaina Koko Kotka
konsertoi - Kymi Sinfoniettan seniorikonsertin esityk-
seen verkon välityksellä. Konsertti striimattiin perjan-
taina Karhulan seurakuntakeskuksessa, Langinkosken
kirkon Toivonsalissa sekä kaikissa Korttelikodeissa ja
Kumppanuustalo Viikarissa. Tähän osallistui yhteensä
48 henkilöä. Konsertti oli myös nähtävillä koko viikon
ajan verkon välityksellä.

Yhdessä Kotikulmilla -hanke

Kotka on mukana Ikäinstituutin Yhdessä Kotikulmilla -hankkeessa. Hankkeessa koulutetaan erityisesti ikäihmisten taloyhtiöihin Talotsemppareita, jotka alkavat organisoimaan yhteistä toimintaa taloyhtiöihin. Toiminta lisää asukkaiden kokemaa yhteisöllisyyttä ja vähentää merkittävästi yksinäisyyttä. Taloyhtiöitä kannustetaan ottamaan toimintaansa myös liikunnallista tekemistä, vaikkapa taloyhtiön yhteiset kaupunkikävelyt.

1.5 Diabeteksen ehkäisy

Diabetes on sairaus, joka hoitamattomana aiheuttaa mittavia kustannuksia. Diabetesta sairastavien elämänlaatua ja työkykyä voidaan tukea laadukkaalla hoidolla ja hyvällä omahoidon tuella. Kotkassa diabetesta sairastavien edunvalvojana toimii Kotkan Seudun Diabetes ry., jonka toimialue on Kotka-Pyhtää. Yhdistyksessä on n. 450 jäsentä pienistä lapsista ikäihmisiin. Jäsenetuna on esim. uimahallikäyntien rahallinen tukeminen, maksuttomat kuntosaliliikuntaryhmät sekä yhteistyö paikallisten potilasjärjestöjen kanssa tapahtumien osalta. Paikallisyhdistys on mukana Kymenlaakson sote-maakuntaverkostossa sekä potilas- ja vammaisjärjestöjen verkostossa. Työskentely myös diabetespotilaan palvelupolku -mallinnustyössä on alkanut.

1.6 Aivoterveysten edistäminen ja muistisairauksien varhainen tunnistaminen

Muistisairauksien asiantuntija- ja tukikeskus

Kymenlaakson Muistiluotsi

Kymenlaakson Muistiluotsi tukee muistisairaana sekä omaisten ja läheisten arjessa selviytymistä. Tätä tukea tarjotaan antamalla ohjausta ja neuvontaa, jakamalla tietoa sekä järjestämällä vertaistukiryhmiä. Toiminnan keskeiset osa-alueet ovat asiakastyö, vapaaehtoistoiminta ja vaikuttaminen ja verkottuminen. Asiakastyöväisyyden keskiarvo on 8,91.

Muistiluotsista saa maksutonta ohjausta ja neuvontaa aivoterveys- ja muistiasioissa, muistitutkimuksiin hakeutumisessa sekä tietoa kuntoutuksesta ja sosiaali- ja oikeusturvasta. Muistiluotsit järjestävät tilaisuuksia, joissa voi vaihtaa ajatuksia muiden samassa tilanteessa olevien kanssa ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa sekä tuoda esille muistisairaiden tarpeita. Muistiluotsi ohjaa myös opiskelijoita.

Erilaisia ryhmiä järjestetään muistisairautta sairastaville ja heidän läheisilleen. Vuonna 2020 oli muistisairaille 49 ryhmäkertaa, joissa käyntikertoja 303. Muistisairaana läheisille oli 13 ryhmäkertaa, joissa käyntikertoja 57. Ryhmäkertoja, joihin muistisairas voi osallistua yhdessä läheisensä kanssa oli 14 ja näissä käyntikertoja oli 54.

Koronan vuoksi ryhmien osallistujamääriä jouduttiin rajaamaan eli ryhmäkoot olivat pienempiä. Avoimiin tilaisuuksiin oli ennakkoilmoittautuminen, jotta turvallisuus voitiin ottaa huomioon. Uusina keinona etäyhteyden, kirjeiden ja WhatsApp -ryhmien avulla pyrittiin pitämään yllä ryhmien ja ryhmäläisten tapaamisia.

Keväällä 2020 Kotkan ryhmäläisille postitettiin 136 kirjettä ja Mitä kuuluu -puheluita soitettiin 219 kappaletta.

Muistikahvila kokoontui yhteensä kolme kertaa, joissa käyntikertoja oli 20.

Katariinan Meripuistossa järjestettiin elokuussa 2020 avoimet suunnittelutreffit, jossa tavoitettiin viisi muisti- ja aivoterveysasioista kiinnostunutta.

Kymsoten järjestämässä ensitietopäivässä oltiin mukana yhdessä Muistiyhdistyksen kanssa, jossa tavoitettiin 18 henkilöä. Infotilaisuuksia esim. Terveys- ja hyvinvointipisteillä järjestettiin kaksi kertaa. Näiden lisäksi osallistuttiin myös erilaisiin järjestöjen esittelytilaisuuksiin.

Vuoden aikana järjestettiin viisi etämuistikahvilaa sekä yksi muistitieto ilta läheisille Microsoft Teamsin välityksellä. Työikäisenä muistisairauteen sairastuneille järjestettiin myös etätapaaminen. Niihin osallistuminen onnistuu heiltä, joilla on tietokone, älykännykkä tai tabletti ja nettiyhteys. Yhteyden luomiseen annettiin myös tarvittaessa henkilökohtaista opastusta ja mahdollisuus harjoitteluun ennen etämuistikahvilaa.

Kotkan Seudun muistiyhdistys ry

Kotkan Seudun Muistiyhdistys järjesti muille järjestöille 11 erilaista koulutustapahtumaa muistiterveyteen liittyen. Koulutuksiin osallistui yhteensä 209 henkilöä.

Kotkan Seudun muistiyhdistys järjesti vuonna 2020 viisi jäseniltaa:

- Liikunta on lääettä, fysioterapeutti Kirsi-Marja Janger
- Vitamiineista ja lääkkeiden yhteisvaikutuksesta, farmaseutti Päivi Viitarinne
- Musiikkivieraina Akat ja Ukot
- Katsottiin videoita ja filmejä
- Kevät- ja syyskokous.

Osallistujia näissä on ollut 38 - 72 henkilöä.

Toimikauden lopussa yhdistyksessä oli 360 jäsentä. Vapaaehtoisia yhdistyksen toiminnassa oli 13 henkilöä, jotka toimivat hallituksessa, ryhmänohjaajina sekä kahvitus- ja tapahtuma-avustajina. Ohjaus- ja neuvon-
tapuheluita yhdistyksen puhelimiin tuli n. 70 puhelua.

Yhdistys järjesti vuonna 2020 Yhdessä eteenpäin talviliikuntatapahtuman senioreille. Osallistujia tapahtumassa oli n. 30 henkilöä. Suunniteltuja tapahtumia jouduttiin perumaan vallitsevan koronatilanteen takia.

Yhdistys järjesti myös monenlaista ryhmätoimintaa vuonna 2020. Suljettuihin ryhmiin kevät- ja syyskaudella osallistui 56 henkilöä. Avoimiin ryhmiin kevät- ja syyskaudella osallistui 82 henkilöä.

Vuonna 2020 yhdistys järjesti neljä koulutus tapahtumaa, joihin osallistui 72 henkilöä:

- Milloin kiinnittää huomiota muistiongelmien ja mitä voi itse tehdä? Luustoyhdistys Kotka
- Muistiliitto, Kotkan Seudun Muistiyhdistys ja Kymenlaakson Muistiluotsi -toiminnan esittely
- Millloin kiinnittää huomiota muistiongelmien ja mitä voi itse tehdä? Kymen Näkövammaiset ry
- Läheisten tietoilta -koulutus yhteistyössä Muistiluotsin kanssa

2. ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN SEKÄ VIESTINTÄ

Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin valmistelu ja eteneminen

Kotkan kaupunki on päässyt mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -malliin. Yhteinen työskentely kaupungin toimijoiden, päätöksentekijöiden, yhteistyökumppaneiden, lasten, lapsiperheiden ja nuorten kanssa alkoi syksyllä 2020 ja kestää kaksi vuotta. Etenemissuunnitelma on laadittu ja nykytilan kartointus aloitettu teemojen mukaisesti. Tavoitteena on Lapsiystävällinen kunta -tunnustus.

Kumppanuustalo Viikari

Kumppanuustalo Viikarin vuosi 2020 alkoi tavalliseen tapaan. Alkuvuodesta ehdittiin järjestää koulutuksia yhteistyössä Sotekin Digimotivaattori -hankkeen kanssa. Rakkausviikko ja verkostojen tapaamiset toteutuivat vielä tammi-helmikuun aikana. Maaliskuussa saatiin ensimmäiset viitteet koronasta ja kevätmyyjäiset jouduttiin perumaan.

Viikari oli suljettuna kaikelta harrastustoiminnalta maaliskuun puolesta välistä alkukesään asti. Yhteistyössä Digitutorit aktiivisen kansalaisen apuna -hankkeen kanssa avattiin puhelindigineuvonta. Etäkahveja, koulutuksia ja tietoiskuja järjestettiin verkon välityksellä. Muisteluhaasteella pyrittiin aktivoimaan kotiin jääneitä ikäihmisiä muistelevaan elettyä elämää. Yhdistystoimijat pitivät kesän ajan taukoa ja toiminta alkoi varovaisesti aktivoitua taas elokuussa.

Mielessä tuulee -viikolla järjestettiin Hyvän olon puistopisteet -tapahtuma yhteistyössä Sotekin Digimotivaattori -hankkeen ja Myllyn kanssa. Tapahtuma oli menestys ja kävijöitä oli runsaasti.

Lisäksi elokuussa koulutettiin yhdistyksiä Teamsin käyttöön. Syksyllä ehdittiin paljon: kännykkäkoulutusta, vanhustenviikon luento, tietoiskuja ja pullakahvit konsertin parissa. Puistotapahtuman valokuvista koottiin valokuvanäyttely Viikarin toiseen kerrokseen marras-joulukuussa.

Joulumyyjäisiä ei ollut turvallista järjestää, joten uutena innovaationa otettiin käyttöön myyjäishylly, johon yhdistykset toivat käsitöitään myyntiin. Jouluroukailu saatiin järjestettyä turvavälein.

Tilastojen mukaan vuoden 2020 aikana Viikarilla kävi 9008 asiakasta. Maksutonta ja ajanvarauksetonta digitukea tarjottiin arkisin ja digitukea sai vuoden aikana noin 400 asiakasta. Digituen asiakasmäärät ovat kasvaneet ja etenkin syksyllä koronan hetkeksi laantunutta digituella oli tarvetta.

Kotkan Korttelikotiyhdistys ry

Kotkan korttelikotiyhdistys ry järjesti poikkeusaikana maksutonta asiointiapua asiakkailleen maalisen ja huhtikuun aikana.

Asiakkaita Kotkan Korttelikoissa oli vuonna 2020 yhteensä 14 943.

Kohtaamispaikat olivat suljettuina korona vuoksi 14.4. - 14.6.2020.

ATK-opastusta on ollut saatavana Korttelikoideissa ja Kumppanuustalo Viikarissa vuodesta 2015. Koronan aikana opastuksen tarve kasvoi ja keväällä aloitettiin digipuhelinneuvonta. ATK-opastuksessa kävi yhteensä 850 henkilöä ja neuvontapuheluita yhdessä Digitutorit -hankkeen kanssa oli n. 78 kappaletta.

Osallisuus

Osallisuuden koordinointi on toiminut aktiivisesti kuntalaisten osallisuuden tukemiseksi laajan verkostoyhteistyön avulla. Ennen koronaepidemiaa osallisuusohjelman laatimiseen liittyvät vuorovaikutustilaisuudet järjestettiin, mutta asiointipalvelun työtehtävistä johtuen osallisuusohjelman valmistuminen siirtyi syksyyn 2020. Kotkan ensimmäinen osallisuusohjelma vuosille 2021-2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa joulukuussa 2020. Osallisuusohjelma pohjautuu syksyllä 2019 tehtyyn osallisuuskyselyyn sekä laajaan vuorovaikutukseen. Osallisuuskyselyn tuloksia ja osallisuusohjelman luonnosta käsiteltiin yhteensä 22 eri tilaisuudessa.

Osallisuusohjelmassa 2021-2025 esitetään toimenpiteet, joilla kotkalaisten osallisuutta voidaan vahvistaa, ja periaatteet, joilla osallisuutta Kotkassa toteutetaan. Osallisuusohjelmassa kuvataan nykyiset käytännöt ja toimintamallit eri vastuualueilla sekä tuodaan esille uusia toimenpiteitä kuntalaisten osallisuuden vah-

vistamiseksi. Osallisuutta on edistetty vuonna 2020 mm. järjestämällä ensimmäinen Kylässä Kotkassa -tilaisuus Tavastilassa, 60+ rakkauskaraokekilpailu Kairossa sekä vapaaehtoistoiminnan esittelyä ja vapaaehtoisten virkistystä pääkirjastolla.

Vapaaehtoistoiminta ja järjestöyhteistyö kuuluvat olennaisena osana osallisuuden koordinointiin ja yhteistyötä on tehty koronapandemian rajoitukset huomioiden. Poikkeuksellinen aika toi haasteensa myös vapaaehtoistoimintaan ja erityisesti ikäihmisten parissa toimivia vapaaehtoisia joutui jäämään tauolle omaan riskiryhmään kuulumisensa vuoksi. Vapaaehtoisten virkistys- ja koulutustoiminta on ollut aiempaa vähäisempää, mutta ennen pandemian alkua ehdittiin kertaalleen järjestää vapaaehtoistoiminnan esittelyä ja vapaaehtoisten virkistystä pääkirjastolla. Syksyn aikana vapaaehtoisia muistettiin eri tavoin.

Vapaaehtoistyö on kehittynyt entistä verkostoituneemmaksi ja keväällä 2019 aloittanut eri organisaatioiden vapaaehtoistoiminnasta vastaavista koostuva Valikko-ryhmä vapaaehtoistoiminnan verkosto (Kotkan Valikko-ryhmä) kokoontui aktiivisesti. Verkostoyhteistyö mahdollisti Kansalaisareenan tuella mm. vapaaehtoistoiminnan seminaarin järjestämisen syksyllä 2020 Kotkassa. Seminaari toteutettiin webinaarina ja osallistujia oli noin 100 eri puolilta Suomea.

Kevään aikana maalisen-toukokuussa osallisuuskoordinaattori vastasi 70+ asiointipalvelun järjestämisestä kotkalaisille. Asiointipalveluun siirrettiin työntekijöitä myös muilta vastuualueilta, yhteensä 35 henkilöä. Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualueen liikuntaneuvoja ja liikunnanohjaaja olivat maaliskuun puolesta välistä toukokuun puoleen väliin siirrettynä 70+ asiointipalveluun. Asiointipalvelua tarjottiin viikoittain 150-200 kertaa ja asiakkaita oli kaikkiaan 257 koko aikana. Asiointipalvelusta tuli kuntalaisilta erittäin hyvää palautetta.

Kotona täälläkin -hanke

Hanke käynnistyi samaan aikaan koronapandemian kanssa maaliskuussa 2020 ja toimintasuunnitelmaa jouduttiin muuttamaan heti toiminnan alussa. Toiminnot jouduttiin muokkaamaan pääsääntöisesti etäyhteyksillä toimiviksi. Kesällä ja syksyllä tilanne mahdollisti kokoontumiset ryhmissä sisätiloissa, mutta joulukuusta 2020 lähtien kaikki sisätiloissa tapahtuva toiminta oli tauolla. Toimintaa järjestettiin tänä aikana ulkona, etäyhteyksin netissä sekä kotikäynteinä.

Vuoden 2020 aikana hanke tavoitti n. 200 ikääntyvää maahanmuuttajaa, joista suurin osa oli venäjänkielisiä. Lisäksi toiminnassa on ollut mukana mm. arabian-, farsin-, kurdin- ja darinkielisiä maahanmuuttajia.

Hankesuunnitelman mukaiset toimintamuodot olivat:

- Puhelintyö 3-12/2020: yli 2000 asiakaspuhelua.
- Yksilötapaamiset n. 400 tapaamista 4-12/2020
- Ulkoiluryhmät pienryhmissä Kotkansaarella, Karhulassa ja Karhuvuoressa, kevätkausi 2020
- Pienryhmät Kotkansaarella, Karhulassa ja Karhuvuoressa, n. 40 hl/vk, syyskausi 2020. Ryhmissä kahviteltiin, askarreltiin, musisoitiin ja puhuttiin monenlaisista asioista. Kotkan kaupungin sosiaaliohjaaja Irina Kipriyanova veti syksyllä mielen hyvinvointiin pohjautuvat hyvinvointihetket Karhulan ryhmässä.
- WhatsApp-ryhmät, keskustelua WhatsAppin välityksellä. Ryhmässä n. 25 hlö
- Kielikahvila 1 x vko netissä yhdessä seurakunnan kanssa, n. 20 asiakasta/vko. Noin 10 vapaaehtoistoimijaa mukana ryhmässä.
- Posidelki-keskusteluryhmät venäjänkielisille yli 55-vuotiaille Teamsin välityksellä.
- Tutustumiskäynnit Vellamoon 10-12 henkilön pienryhmissä yhteistyössä Vellamon ystävät ry:n kanssa. Yhteensä 5 ryhmää.

Tämän lisäksi keväällä 2020 jaettiin Kotkan Lyseon ylijäämä kouluruokaa ikääntyville maahanmuuttajille. Hanke oli myös mukana 70+ -asiointipalvelussa keväällä.

Verkostoituminen:

- Moniklubi (Kymenlaakson alueellinen verkosto)
- Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen Kymenlaaksossa -hankkeen ohjausryhmäjäsensyys (TEM-rahoitteinen)
- Rasisminvastaisen viikon työryhmäjäsensyys
- Aktiivinen yhteistyö valtakunnallisten toimijoiden kanssa (Eläkeläiset ry, Valli ry, JADE-toimintakeskus, Omaishoitajat ry ym.) Yhteistyössä raportit: Miten meillä menee? ja Koronarokotukset jakavat mielipiteitä ikääntyvien vieraskielisten joukossa!
- Paikalliset yhteistyökumppanit: Kotkan kaupunki maahanmuuttajapalvelut, Kotka-Kymin seurakunta, Kotkan Mieli ry, Korttelikodit, Mylly ry,

2.1 Perheiden osallisuuden vahvistaminen perhekeskuksissa

Vuonna 2020 kohtaamispaikoissa ja perhekahvilassa tehtiin asiakaskyselyitä.

Monialaisen arvioinnin tiimi nimettiin Yhdessä-tiimiksi ja toiminta aloitettiin maaliskuussa 2020. Yhdessä-tiimi on toiminut Karhulan alueella pilottina.

Odottavien vanhempien olohuone on toiminut verkossa.

Isä - vauva -tapaamiset toteutui verkostona.

Vauva-tapaamiset toteutui verkostona.

2.2 Dialoginen toimintakulttuuri

Dialogitoimintaa on järjestetty varhaiskasvatuksessa, nuorisotoimessa ja opetustoimessa.

Esiopetuksessa, kouluissa ja työyhteisöissä on järjestetty erilaisia dialogeja, joissa tavoitteena on ollut dialogisen toimintakulttuurin vahvistuminen eri vastuualueilla.

Varhaiskasvatukseen, nuorisotoimeen ja opetustoimeen on koulutettu omia dialogiosaajia.

Dialogitoiminnassa on yhteinen ohjausryhmä, jonka koordinointi tapahtuu ylisektorisesti. Yhteistyötä tehdään THL:n valtakunnallisen dialogiverkoston kanssa sekä kansainvälisesti yliopiston kanssa.

2.3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden lisääminen päätöksenteossa

Lasten parlamentin toiminta on ollut tauolla ja tarkoituksena on pitää vaalit vuoden 2021 aikana.

Nuorisovaltuusto on toiminut etäyhteydellä. Nuorisovaltuusto on ottanut kantaa ilmasto-ohjelmaan ja osallisuusohjelmaan. Nuorisovaltuusto on osallistunut maakunnalliseen LAPE-työskentelyyn ja valtuustosta on edustaja maakunnallisessa LAPE-ryhmässä. Kaupungintalon valtausta ei järjestetty vuonna 2020.

Onni-hanke

Vuonna 2020 työ- ja elinkeinopalveluiden Onni -hankkeen kautta kehittämisasiantuntijalta sai 1-10 kerran yksilöohjausta. Onni-hankkeen tehtävänä on antaa nuorille varhaista tukea voimavarojen etsintään sekä puuttua mielen hyvinvointiin.

Onniraati toimi etänä ohjaamotyöntekijän kautta.

2.4 Ikäihmisten osallisuuden lisääminen päätöksen teossa

Ikäihmisten neuvosto kokoontui vuonna 2020 kuusi kertaa.

Ikäihmisten neuvosto on vuoden aikana käsitellyt vanhustenhuollon palveluja ja hoivakotien viriketyötä, vapaaehtoistoimintaa sekä neuvoston vuoden 2021 painopistealueita ja tavoitteita. Neuvosto järjesti helmikuussa lääkkeitä ja ikääntyminen -tilaisuuden kirjastossa. Tarkoitus oli järjestää lääkkeisiin liittyviä muitakin tilaisuuksia ikäihmisille, mutta koronatilanne esti tilaisuuksien järjestämisen. Neuvostolle on esitelty kulttuuritoimen asioita, kaupungin asioita (kh), alueellinen Kymenlaakson hyvinvointikertomus sekä Kotkan kaupungin osallisuusohjelma 2021-2025. Ikäihmisten neuvosto on antanut lausunnot luottamushenkilöorganisaation eri malleista sekä Kotkan ilmasto-ohjelmasta 2021 - 2030 sekä tehnyt esityksen oman toimintamallinsa muutoksesta. Vanhusten viikkoa vietettiin

vuonna 2020 koronan takia pienimuotoisesti. Lisäksi kaikissa kokouksissa käsiteltiin esteettömyysasioita sekä Yhdessä kotikulmilla -hanketta.

Edustukset: Kotkan liikenneturvallisuustyöryhmä, Oppia ikä kaikki – työryhmä, esteettömyystyöryhmä, Kotikulmilla hanke ja vapaaehtoistoiminnan kehittämis-työryhmä.

2.5 Vammaisten henkilöiden osallisuuden lisääminen päätöksenteossa

Vammaisneuvosto kokoontui vuonna 2020 seitsemän kertaa.

Vammaisneuvoston kokouksissa on käsitelty seuraavia asioita: Osallisuuskyselyn tuloksia ja Kotkan osallisuusohjelmaa, HENKKA henkilökohtaisen avun keskuksen toimintaa, virikeohjaajien työnkuvausta Kymsotessa, rakennusvalvontaa vammaisten henkilöiden näkökulmasta, tulevan hyvinvointialueuudistukseen liittyvää Kotkan kaupungin lausuntoa, Kumppanuustalo Viikarin korjauksia, vaikeavammaisten oikeutta kuljetuspalveluihin, pysäköintiasioita, infran suunnittelua ja kaavoitusta vammaisten henkilöiden näkökulmasta, kaupunginhallituksen puheenjohtajan katsausta ajankohtaisista asioista.

Vammaisneuvosto on ottanut kantaa tai antanut lausuntoja:

- Lausunto kotihoidon palveluista
- Lausunto Valtion Rautateille matalalattiaisten junanvaunujen tarpeellisuudesta
- Lausunto katuvalojen sammuttamisesta
- Vastaus lausuntopyyntöön Kymsotelta koskien liikumista tukevista palveluista ja vaikeavammaisten kuljetuspalveluiden ohjeistuksista
- Vastaus lausuntopyyntöön luottamushenkilöorganisaation muuttamisesta
- Vastaus lausuntopyyntöön Kotkan ilmasto-ohjelmasta 2021-2030

Edustukset:
Liikenneturvallisuustyöryhmä

Esteetön Kotka -työryhmä

Vammaisneuvoston jaostona toimivaan esteettömyys-työryhmään kuuluu viisi kaupunginhallituksen nimeämää jäsentä, joista yksi jäsen on nimetty ikäihmisten neuvostosta. Työryhmä valmistelee esityksiä esteettömyyttä edistävistä toimenpiteistä. Korjauskohteet saatetaan vammaisneuvoston kautta kaupunginhallituksen tietoon. Työryhmä seuraa tiiviisti esteettömyyden toteutumista kaupungin omissa kohteissa ja pitää yhteyksiä myös muihin toimijoihin. Työryhmä suorittaa tarvittaessa myös maastokäyntejä. Kuntalaiset voivat olla esteettömyystyöryhmään yhteydessä ja tuoda esille omia huomioitaan esteettömyyden toteutumiseen liittyen. Työryhmä järjestää vuosittain Esteetön Kotka -päivän.

Vuoden 2020 määrärahoista toteutuneet korjauskohteet:

Työryhmän puheenjohtaja teki kohteiden kartoitus-kierroksen joulukuussa 2020.

Karhula

- Linja-autoasemalla on yksi uusi odotuskatos lähellä kaukoliin pysäkkiä

Karhuvuori

- Heponiemenkatu-Nallenpolku reunakivi on laskettu
- Taruraitin jatkeessa torille mentäessä oleva reunakivi on laskettu

Kotkansaari

- Katariinan meripuisto: Purjepöydälle johtavan polun kivetykset valmistunut ja parkkipaikka on asfaltoitu. Samassa yhteydessä osoitettu viisi inva-parkkipaikkaa puistossa kävijöille.

Mansikkalahti

- Venelaiturien lähellä sijaitsevaan huvimajaan on rakennettu kestopuuluiska

Kuusinen

- Yksi inva-parkkipaikka penkalla lähellä kääntöpaikka Kuusisessa maisemien ihailuun
- Koulukatu 6:n kohdalla kaksi reunakiveä on laskettu

- Koulukadulle välille Museokatu-Tallinnankatu on laitettu uusi asfaltti (150m²) ja kaksi liittymän-reunakiveä on laskettu
- Koulukatu 6:n senioritalon ja Kymenlaaksonkadun palvelutalon edustalle asennettu pysäköintikieltomerkki

Induktiosilmukan avulla ääni siirtyy äänentoistolaitteesta kuulolaitteeseen. Yhteys kuulolaitteesta silmukkaan ei vaadi johdinta, vaan signaali siirtyy langattomasti. Suomen rakentamismääräyskokoelma velvoittaa asentamaan induktiosilmukan tai muun äänensiirtojärjestelmän kokoontumistiloihin, joissa on äänentoistojärjestelmä.

Induktiosilmukat uudet ja vanhat

- Nelosteatteri ja ravintola Kairo (osassa tiloja)
- Pääkirjaston auditorio ja II-kerroksen tila
- Vellamon auditorio ja kokoushuone sekä asiakaspalvelu
- Kaupunginteatteri päänäyttämö ja Naapuri sekä lipunmyynti
- Kotkan valtuustosalin ja sisäänkäynnin infopiste
- Karhuvuoren urheilutalon katsomo (parven etuosa ja alatila)
- Langinkosken ja Korkeakosken uusien koulujen tiloissa induktiosilmukoita
- Kotkan Seurahuoneella yhdessä kokoustilassa
- Kumppanuustalo Viikarin alakerran Loisto-tilassa ja yhdessä kokoustilassa
- Lisäksi silmukoita Kotka-Kymin seurakunnan kirkkoissa ja Karhulan seurakuntatalon seurakuntasalissa
- Asiakaspalvelupiste Ruori (Quuluu)

Yksityiset korjauskohteet

- Kotkansaaren hammaslääkäriaseman luiska ja reunakiven siirto, korjattu omatoimisesti.
- Ravintolalaivan luiskaus ja inva-wc Kantasatamassa

2.6 Maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen päätöksen teossa

Maahanmuuttajafoorumi

Maahanmuuttajafoorumin toiminta on ollut tauolla vuonna 2020.

2.7 Perheiden osallisuuden vahvistuminen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa

Varhaiskasvatuksen henkilökunta on osallistunut kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan.

Varhaiskasvatuksen laatuindikaattorikyselyyn osallistui yksikön henkilöstö kohdennetusti sekä 5-vuotiaat lapset ja heidän huoltajansa. Asiakaskyselyn tulokset (vuonna 2020 arvosana 4,4) on hyödynnetty osana yksiköiden toimintasuunnitelmaa. Lapsiryhmissä kunkin lapsen omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa käytetään toiminnan suunnittelussa. Kutsu yhteistyöhön -käytäntö vahvistaa varhaiskasvatuksen perheiden osallisuutta lapsen tukemisessa alusta alkaen.

Karhulan alueella aloitettiin Kymsoten kanssa Yhdessä Tiimin pilotointi, jossa vahvistuu monialainen yhteistyö perheen osallisuutta tukien.

Yksiköissä lapsiryhmät jakautuvat arjessa pienempiin ryhmiin, jolloin vaikuttaminen mahdollistuu paremmin. Leikkitoiminnan kehittäminen ja ilmiöoppiminen avaavat lasten ihmettelylle ja ideoille yhä enenevässä määrin tilaa ja lapselle paikkoja osallisuuteen. Näitä työskentelymalleja ovat tukeneet vuonna 2019 innovatiivinen oppimisympäristöhanke ja hankekoordinaattorin työpanos. Innovatiiviset oppimisympäristöt -hanke (Luonto, leikki ja digi -lasten osallisuusväyliä) päättyi 31.12.2020.

2.8 Lapsen osallisuus - aikuinen läsnä lapsille pienryhmätoiminnan kautta

Pienryhmätoiminta auttaa aikuisia olemaan herkkänä lasten aloitteille, kehittämisideoille ja arviointikeskustelulle. Lasten osallisuus on vahvasti läsnä kulloinkin meneillään olevassa vuorovaikutuksessa. Jos lapsen ideaan tai huomioon ei tartuta saman tien, voi hetken päästä olla jo myöhäistä. Lapset elävät hetkessä. Lasten kanssa yhdessä suunnitellaan ja rakennetaan esimerkiksi oppimisympäristöä, valikoidaan välineistöä sekä työskennellään lasten siihen hetkeen nostaman sisällön (toiveet, ideat, ehdotukset, huomiot, leikkitoiminta tai muu tekeminen jne.) kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta toimintakokonaisuuden (suunnittelu-toteutus-arviointi-kehittäminen) eri vaiheissa, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista.

2.9 Äänestysaktiivisuuden kasvattaminen kuntavaaleissa

Kuntavaalit järjestetään seuraavan kerran kesäkuussa 2021.

3. MIELENHYVINVOINTI

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta sekä laatua parannetaan

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakasneuvonnasta kuntalaiset ovat saaneet lokakuusta 2019 alkaen puhelimitse arkisin neuvoa ja ohjausta omaan tai läheisensä tilanteeseen. Tarvittaessa yhteydenottajalle tai hänen läheiselleen (hänen luvallaan) tehdään puhelimesta hoidon tarpeen arviointi ja arvioinnin perusteella hoitotyön ammattilainen ohjaa yhteydenottajan tai hänen läheisensä oikeaan palveluun. Palveluita tai apua tarvitessaan asiakasneuvonnan avulla palvelut kohdentuvat oikea-aikaisesti ja riittävinä.

Varhaisen vaiheen palvelujen saatavuuden suunnittelu käynnistyi vuonna 2020 ns. kansalaisen asiointipalvelun avulla, jossa masennusoireisille tarjotaan apua eri keinoin erityisesti mielenterveystalon työkaluja hyödyntäen. Ratkaisu on ensimmäinen Kymsojen uuden asiointialustan kautta kansalaisille tarjottava palvelu. Palvelun käyttöönotto on vuonna 2021.

Päivystyksen psykiatriset sairaanhoitajat

Mielenterveys- ja päihdeongelmien vuoksi päivystykseen hakeutuvat potilaat saavat nopeammin tukea ja tarvitsemaansa hoitoa. Psykiatriset sairaanhoitajat työskentelevät osana päivystystoimintaa. Toiminta käynnistyi helmikuussa 2020.

Päihdelaitoshoidon palvelut keskitettiin Kouvolaan joulukuussa 2020. Taustalla oli laitoshoidon tarpeen väheneminen ja palvelujen kehittäminen avohoitopainotteisemmaksi. Valtaosaa päihdeongelmaisista pysyttään auttamaan erilaisin avohoidon keinoin.

Nuorten matala yksikkö

Nuorten Matala yksiköt tarjoavat matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, hoidon ja tuen arviointia sekä nuoren ja perheen tarpeeseen vastaavia hoito- ja tukitoimia ilman lähetettä, kun nuorella tai hänen vanhemmillaan tai toisella viranomaisella on huolta esimerkiksi:

- Nuorten koulu- tai opiskeluasioista
- Nuoren mielenterveyteen tai päihteiden käyttöön liittyvistä kysymyksistä.
- Nuoren itsenäistymiseen liittyvistä kysymyksistä
- Vanhemmuuteen tai kasvatuksen liittyvistä kysymyksistä
- Kodin riitatilanteista.

2020 vuonna kokonaiskäynnit olivat 1724. Asiakkaita oli yhteensä 311, joista kotkalaisia nuoria oli 203.

Kotkalaisilla on mahdollisuus osallistua mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämiseen

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Kakspyy ry toteutti vuonna 2020 mielen hyvinvointia, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa. Yhdistys toimi yhdessä jäsenistönsä ja mielenterveys- ja päihdeongelmia kohdanneiden ja heidän läheistensä kanssa hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Järjestöön ohjautui asiakkaita suoraan itse ottamalla yhteyttä tai asiakasneuvonnan tai erilaisten hoitotahojen kautta.

Yhdistys sai Kotkan kaupungilta rahoitusta matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminnan toteuttamiseen Kotkan Karhulassa sijaitsevaan Mielipaikkaan.

Poikkeusaikana toimintaa toteutettiin sekä etä- että lähitoimintana. Yhteistyötä ja työparitoimintaa edistettiin kohderyhmän tavoittamiseksi oikea-aikaisemmin ja huomioiden perheet. Kohderyhmää tavoiteltiin monin eri tavoin; puhelimitse, etäyhteyksin ja rajoitukset huomioiden myös yksilö- ja vertaistapaamisin.

Ulkotapaamisia suosittiin ja ihmisiä tuettiin matalalla kynnyksellä uudessa tilanteessa. Uudet toimintatavat kuten somessa tapahtuvat vertaisryhmät ja nopeat etäyhteydet tavoittivat ja toivat yhteen järjestössä myös uusia ihmisiä.

Maalis-kesäkuussa ylläpidettiin Kakspy ry:n Huolipuhelinta, johon saatiin yhteensä n. 100 puhelua. Puhelut tulivat enimmäkseen Kotka-Haminan alueen ihmisiltä ja valtaosa soittajista oli yli 65-vuotiaita. Yleisimmät syyt soittamiseen olivat yksinäisyys ja ihmissuhteiden puute ja huoli omasta tai läheisen terveydestä. Lisäksi jaettiin vähävaraisille EU:n ruoka-avustusta yhteensä hieman yli 100 avustuskassia.

Perhe- ja läheistyön tarkoituksena on edistää hyvinvointia perheissä, joissa on huolta mielenterveydestä ja/ tai päihteiden käytöstä ja kohdentaa ennaltaehkäisevää mielen hyvinvoinnin tukea läheisille ja perheenjäsenille. Perheiden lisäksi toiminnan kohderyhmänä ovat ammattilaiset, jotka kohtaavat kohderyhmää työssään. Toiminnassa tuetaan perheitä yksilötapaamisin, sekä vertais- ja virkistystoiminnan keinoin. Kakspy:n Perhe- ja läheistyössä yleistyi nuorten aikuisten vanhempien huoli ja vertaistuen tarve vuonna 2020.

Klubitalon ensisijaisena kohderyhmänä olivat opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevat mielenterveys- ja päihdeongelmia kohdanneet henkilöt, jotka ovat syrjäytymisuhan alaisena. Klubitalotoiminnan tavoitteena on edistää kohderyhmän asemaa, oikeuksia, osallisuutta ja toimintamahdollisuuksia sekä työllistymisen, opiskeluvaihtoehtojen ja elinikäisen oppimisen yleisiä edellytyksiä yhteiskunnassa. Vuoden 2020 aikana Karhulan klubitalolla toteutettiin Kulttuuripajamalliin pohjautuvaa toiminnallisen vertaisuuden toimintaa, joka sisälsi voimavarojen vahvistamista ja toiminnallisuuteen perustuvan vertaisohjaajakoulutuksen ja vertaisohjattujen ryhmien suunnittelua ja toteutusta.

Kokemusasiantuntijat

Kokemusasiantuntijatoimintaa edistettiin Kakspy:llä järjestölähtöisesti Kymenlaakson alueella uusilla kokeiluilla. Työskentelyn tuloksena syntyi mallinnettuja positiivista mielenterveyttä vahvistavia käytäntöjä ja menetelmiä arkeen, joilla edistetään kokemusasiantuntijoiden tapaamista matalammalla kynnyksellä sekä ammattilaisten ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistä työtä. Erityisesti kiinnitettiin huomioita palvelujen käyttäjien tukeen ja palautteeseen tuen tarpeesta mielenterveys- ja palveluihin hakeutuessa tai siirtymävaiheessa.

Kotkalaisilla kokemusasiantuntijoilla oli mahdollisuus osallistua mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämiseen ja työ jatkui etäyhteyksien kautta. Mukaan tulivat myös Kymsoten / kokemusasiantuntijoiden kehitystyö, teemalla kokemusasiantuntijuus hoitotyön tukena.

Kokemusasiantuntijoiden palveluja ovat käyttäneet mm, Kakspy ry, Kakspy Oy, Lov Me -hanke, Läheistyö ja Kymsote.

Kokemusasiantuntijat olivat mukana Muisti- ja mielimessuilla (etänä), Mielessä tulee viikolla (etänä), kiertävällä Valokuvanäyttelyllä eri kohtaamispaikoissa sekä Kotkan kirjastolla.

Kokemusasiantuntijoiden ohjaamat ryhmät sekä tukihenkilötoiminta jatkui mahdollisuuksien mukaan etänä. Lähtötoiminta oli kiellettyä koronan takia.

Kokemusasiantuntijakoulutus Kotkan Opistolla oli käynnissä syksystä alkaen. Taiteen Sulattoman kautta oli myös kokemusasiantuntijakoulutus käynnissä, teemalla Taide kokemusasiantuntijuuden ilmaisukeinona.

Korona on aiheuttanut vuoden aikana paljon esteitä, mutta toisaalta on löytynyt myös uusia tapoja tehdä kokemusasiantuntijatyötä.

Koronan jälkeen kokemusasiantuntijoiden työ tulee luultavammin lisääntymään, koska pitkä yksinolo on merkittävästi lisännyt mielenterveyden oireita sekä yksinäisyyttä.

Mielen hyvinvoinnin neuvottelukunta

Työryhmän tavoitteena ja tarkoituksena on vuoropuhelun edistäminen, vaikuttaminen sekä kokemusasiantuntijuuden sekä omaisnäkökulman edistäminen. Tavoitteena on, että kunnat, viranomaiset, ammattilaiset sekä järjestöt toimittelevat yhteistyössä. Kunnan näkökulmasta ehkäisevän päihdetyön ja ehkäisevän mielenterveyden eriyttäminen antaa ”enemmän ääntä” molemmille ryhmille. Vuoden 2020 aikana painopisteiksi valittiin erityisesti nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen sekä tiedottaminen.

Mielenterveyden edistäminen läpi elämänkaaren

Kakspy:n Huolipuhelin

Osallisuutta on vahvistettu kokemusasiantuntijatoiminnalla, johon osaksi vaikutti koronapandemian rajoitukset ja koulutettujen kokemusasiantuntijoiden linjaukset kasvokkain tapaamisiin. Vaihtoehtoisia tapoja kehitettiin ja järjestettiin erilaisia yhteydenpitokanavia sekä vertaistoimintaa, muun muassa sosiaalisessa mediassa ryhmämuotoista tukea.

Kakspy:llä on järjestetty:

- Yksilöllistä keskusteluapua ja tukea sekä kohtaamistoimintaa ja klubitalotoimintaa
- Vanhempien vertaisryhmä, kenellä on huolta nuoren mielenterveydestä tai päihteiden käytöstä
- Voikukkia –vertaistoimintaa sijoitettujen lasten vanhemmille
- Irti läheisriippuvuudesta –ryhmätoimintaa
- Hengähdä hetki – metsäretkiä ja muuta erilaista virkistystoimintaa, kuten Kehon & mielen hyvinvointi-iltoja kaikille halukkaille
- Yhteistyössä Miesten ilta, Äitien voimaryhmä, voimavaraviikonloppu
- Nuoria aikuisia on tavoitettu ja tuettu eri kanavilla, kuten Discord –kanavalla, Onks tää normaalia –chatissa ja somessa, myös yhdessä eri yhteistyötahojen kuten Ohjaamon kanssa
- Kokemusasiantuntija verkossa Facebook-ryhmä
- Mielenterveyteen liittyvät koulutukset ja kehittämispäivät

Vertaisryhmätoiminta osana Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoimintaa

Kohdenettuja ryhmätoimintaa oli Voimaa äitiyteen -ryhmä (maahanmuuttaja äitien ja lasten ryhmä).

Ikmeelliset vuodet - vanhemmuusryhmä, Erokahvilat, Ero- ja jälleenrakennusseminaarit, vuorovaikutusleikkiryhmät ja masu-muskarit olivat tauolla koronan vuoksi vuonna 2020.

Mielessä tuulee viikko

Mielessä tuulee -viikko järjestettiin Kotkassa kolmatta kertaa 24. - 30.8.2020. Viikon aikana eri puolilla Kotkaa järjestettiin mielen hyvinvointia edistäviä, pääosin maksuttomia tapahtumia.

Mielenterveys on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Mielessä tuulee -viikon tavoitteena on nostaa aihe avoimeen keskusteluun ja tuoda esiin yksilön ja yhteisön hyvinvointiin liittyviä asioita.

Viikon aikana laaja toimijaverkosto järjestää erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa teema on monipuolisesti esillä. Alla kuvasta löytyy suuri osa tapahtumien järjestäjistä.

70 -vuotta täyttävien kotkalaisten

hyvinvointipäivät

Koronatilanteen vuoksi vuonna 2020 ei ollut mahdollista turvallisesti järjestää samankaltaista tapahtumaa kuin aiempina vuosina. 70-vuotiaiden juhluvuoden muistaminen päätettiin toteuttaa lähettämällä heille kirje kaupunginjohtajalta ja sen mukana ilmaislippu Merikeskus Vellamoon, sekä lounasseteli ravintola Laakonkiin keittolounaalle. Tällä tavoin toivoimme pystyvämme edistämään 70-vuotiaiden hyvinvointia kulttuurin avulla ja samalla kuitenkin huolehtimaan järjestelyjen turvallisuudesta.

Kirjeitä lähetettiin tänä vuonna yhteensä 806 kappaletta.

Näyttelyssä kävi yhteensä 60 henkilöä.

Jäämistövarat

Kotkan kaupungin vanhusten virkistystoimintaan ja -huoltoon saatuja jäämistövaroja on käytetty esimerkiksi eläkejärjestöjen vierailujen tukemiseen Merikeskus Vellamossa. Keväällä 2020 Vellamossa kävi yhteensä 85 ryhmää ja 896 henkilöä. Syksyllä Vellamon kohderyhmänä olivat ikääntyneet maahanmuuttajat sekä ikääntyneiden sairaus-, potilas- ja vammaisyhdistysten jäsenet. Ikääntyneitä maahanmuuttajaryhmiä kävi Vellamossa neljä ryhmää ja 39 henkilöä. Ikääntyneiden sairaus-, potilas- ja vammaisyhdistysten jäsenistä Vellamossa kävi 10 ryhmää ja 115 henkilöä.

Tampsan tansseja ei järjestetty vuonna 2020 koronapandemian vuoksi.

Kotkalaisten ikäihmisten virkistykseen käytettiin jäämistövaroista noin 31 000 euroa. Lisäksi tilavuokria avustettiin noin 56 000 euron edestä.

Kotkan riksapyörä Väinö

Kotkan riksapyörä Väinö lahjoitettiin kesällä 2020 Kymmen ikäihmisten palveluiden käyttöön.

Ehkäisevä päihdetyö

Koronatilanteesta johtuen koulujen päättäjaisviikonloppuna ei jalkauduttu Mansikkalahteen. Vetoomuskirje lähetettiin nuorien vanhemmille, ettei nuoriso koontuisi perinteisiin kohtaamispaikkoihin tapaamaan muita nuoria ja viettämään aikaa yhdessä.

Meripäiviä ei järjestetty vuonna 2020, joten myöskään alaikäisten selviämispistettä ei järjestetty.

Yhteisapelillä! -hanke

Yhteisapelillä! -hanke käynnistyi Kotkassa huhtikuussa 2020.

Hankkeessa järjestettiin seuraavaa toimintaa:

- Aluekartoitukset pelaajille, läheisille ja ammattilaisille (toukokuu)
- 4.11. Puhutaan rahapelaamisesta -koulutus Kotkan kaupungin työntekijöille sekä alueen järjestötoimijoille, yhteensä 13 osallistujaa
- Yhteistyö alkoi Kaakkois-Suomen Sininauhan kanssa Tiltti-toiminnan käynnistämiseksi
- Pelineuvola Kaakkois-Suomen Sininauhan työntekijöille, yhteensä 10 osallistujaa
- 14.12. Rahapelaajan läheisenä -webinaari, yhteensä 17 osallistujaa
- Kotkan alueella työskenteleviä Kymmen työntekijöitä (miepä-hoitajat ja polin työntekijät) koulutettiin rahapelaamisen puheeksiottoon.

Koronavuosi kaiken kaikkiaan hidasti hankkeen käynnistämistä. Koulutuksiin ja infotilaisuuksiin oli vaikea löytää osallistujia.

Huumeiden käytön alueellinen esiintyvyyden seuranta - THL:n jätevesitutkimus

Kotkassa on tehty joka toinen vuosi THL:n jätevesiseurannan otokset (vuosina 2014, 2016, 2018 ja 2020). Vuonna 2020 tehtiin parillisen vuoden kahden normaali-keräysjakson (maaliskuu ja marras-joulukuu) lisäksi ylimääräiset keräykset touko-kesäkuussa ja elokuussa huumeidenkäytön selvittämiseksi korona-epidemian poikkeusolojen ja niiden jälkeisen yhteiskunnan avautumisen aikana.

Jätevesitutkimuksilla saadaan riippumatonta tietoa jätevesiverkoston alueella tapahtuvasta huumeiden käytöstä lähes reaaliaikaisesti. Menetelmää voidaan käyttää myös huumetilanteen pitkäaikaisseurantaan. Jätevesitutkimus tarjoaakin poikkeuksellisen lähestymistavan vaikeasti tutkittavaan väestötason huumeiden käyttöön. THL:n tekemä jätevesitutkimus tuottaa tietoa huumeiden käytön alueellisesta esiintyvyydestä ja siinä tapahtuvista muutoksista. Suomen tilannetta arvioidaan vertailulla kansainväliseen huumetilanteeseen.

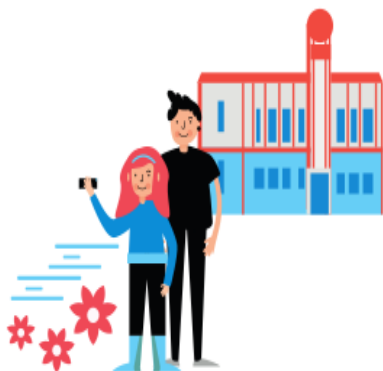
Kotkassa jätevedessä havaittiin suurimpana määränä amfetamiinia.

Kuva THL:n jätevesitutkimuksesta on liitteenä (LIITE 1).

Audit -testit

Alkoholin puheeksiotto alkaa alkoholin käytön kartoituksella. Parhaiten se selviää kysymällä tai käyttämällä Audit-testiä.

Audit -testattujen ikäryhmistä sekä riskipisteistä on kuva tämän raportin liitteenä (LIITE 2).

3.1 Lasten, nuorten ja perheiden hyvän elämän edistäminen

Avoimen varhaiskasvatuksen työntekijän ja neuvolan perheohjaajan työparityöskentelyä toteutettiin vauvatapaamisissa kaikissa avoimen varhaiskasvatuksen toimipaikoissa. Yhteistyöhön saatiin myös seurakunnan lastenohjaajat. Syksyllä käynnistyi asiakkaiden toiveesta Isät ja vauvat -tapaaminen iltaisin perhekeskuksen organisoimana. Tapaamisiin osallistui avoimen varhaiskasvatuksen työntekijä ja neuvolan perheohjaaja työpareina. Työparimalli on Valo- hankkeen kautta juurtunut yhteiseksi toimintatavaksi Kymsoten kanssa. Valo- hankkeen taidepajaryhmät siirtyivät poikkeusolojen vuoksi syksyyn 2020. Taiteenlajiksi oli valittu tanssi ja taidepajat, jotka toteutuivat syyskuussa 2020. Perheiden ohjautumista avoimen varhaiskasvatuksen palveluihin kehitettiin Valo-hankkeen "Lapsiperheiden polku ennen- aikana- jälkeen" työkalun avulla. Toimenpiteiksi valikoitui selkeä ja ajantasainen tiedottaminen (avoimen varhaiskasvatuksen Pedanet sivujen yhtenäisyys, tiedottamisen ajantasaisuus sekä arjen dokumentoinnin asiakkaille). Toiminnan ajantasaisen arvioinnin ja osallisuuden mahdollistamiseksi Pedanettiin luotiin palautekanava asiakkaille. Palautetta tuli palvelun käyttäjiltä sekä jo palvelusta varhaiskasvatuksen muihin palveluihin siirtyjiltä.

Iltapäivätoiminta

Kotkassa perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä vastaa Opetustoimen vastuualue.

Iltapäivätoiminnan järjestämisessä Kotkassa on pyritty pysyvyyteen. Pysyvyys mahdollistaa toiminnan suunnittelun ja kehittämisen kestävästi ja tavoitteellisesti pidemmällä aikavälillä ja edistää siten toiminnan laadun jatkuvaa parantamista.

Iltapäivätoimintaa pyritään tarjoamaan kaikille hakeville. Käytännössä tarjottavien paikkojen lukumäärä määräytyy toimipisteittäin käytettävissä olevien tilojen ja toimintaa järjestävän tahon henkilöstöressurssien mukaan.

Toimintaa järjestetään kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella vähintään 760 tuntia koulun työpäivien aikana.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluissa otettiin poikkeusolosuhteissa uudenlaisia menetelmiä käyttöön: soitot aloittavien ekaluokkalaisten kohteihin, videopuhelut ja ulkona toteutetut tapaamiset sekä teematuntien järjestäminen verkossa.

Yhteistoimintaa perustettiin Ekamin opiskelijoille Discord -alustalla.

Ensi- ja turvakotitoiminta perheiden tukena

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry on osallistumisen paikka: toiminnassa oli vuonna 2020 mukana 75 vapaaehtoista, jotka antoivat arvokasta aikaansa 1269 tuntia ollen mukana erilaisissa vapaaehtoistehävissä. Vapaaehtoiset auttoivat Untuvan äitejä lastenhoidossa, olivat mukana Tenavatuvasa turvallisina aikuisina, tukihenkilöinä vauvaa odottavissa perheissä, lähisuhdeväkivaltatyössä ja eroilloissa sekä monissa muissa tärkeissä tehtävissä.

Yhdistyksen erityisosaamisalueina ovat vaativa vauvastyö sekä lähisuhdeväkivaltatyö. Ylisukupolviset haasteet näkyvät asiakaskunnassa vahvasti. Työskentely edellyttää ammatillista erityisosaamista sekä pitkäkestoisia työskentelyä. Vauvaperheitä tuetaan Baby blues -työssä, Päiväryhmä Untuvassa, Pidä kiinni-avopalveluksikkö Nupussa sekä vapaaehtoisdoulien toimesta. Väkivaltatyön palvelukeskus Pysäkki auttaa silloin kun perheessä on turvattomuutta sekä lähisuhdeväkivaltaa. Lisäksi yhdistyksellä on eroauttamista ja erilaisia vertaisryhmiä sekä lapsille että aikuisille.

Yhdistyksen työntekijät ja vapaaehtoiset auttoivat vuoden 2020 aikana 267 lasta ja 611 aikuista. Ryhmätapaamisia oli 1552 ja yksilö-, perhe- tai paritapaamisia 2615. Puhelimen ja sähköpostin välityksellä neuvontaa tai apua annettiin 1953 kertaa ja chateissa käytiin 385 keskustelua. Vauvoja oli yhdistyksen tuen piirissä viime vuonna 115, joista noin puolet oli kotkalaisia vauvoja ja vauvaperheitä. Pysäkiltä lähisuhdeväkivaltaan haki apua 67 kotkalaista henkilöä. Kaikkiaan asiakkaista kotkalaisia oli 53 % eli lähes 500 kotkalaista vauvaa, lasta tai aikuista sai apua ja tukea yhdistyksen toiminnan kautta.

Nuorisotyö: Reilut, rakkaat ja rohkeat nuoret

Liikkuva nuorisotyön kokeilu Wauto:

- Toimintakerrat 122, joista 58 toimintakertaa Sekasin chatissä
- Wauton toimintailloissa kohdatut nuoret 1687 ja Sekasin chatissä kohdatut nuoret 134.

Koronan takia Wauton kohtaava toiminta keskeytettiin noin 2,5 kk ajaksi. Wauton toimintailtojen aikana ammattilaiset siirtyivät toteuttamaan valtakunnallista Sekasin chat -päivystyksiä.

Uudet päiväkodit ja koulut

- 2019 Korkeakosken uusi koulu avautui
- 2020 Langinkosken yhtenäiskoulu

3.2 Kulttuuria kaikille

Lukuinnon herättäminen ja lukutaidon edistäminen

Pääkirjaston lasten ja nuorten palvelujen tilat uudistettiin niin, että sekä lapsiperheille ja eri ikäisille nuorille on tarjolla monipuolisemmat tilat kirjaston ensimmäisessä kerroksessa. Kirjaston satuhuone avattiin päivittäiseksi luku-, leikki- ja kohtaamistilaksi ja nuoret saivat oman tilansa sekä pelihuoneita.

Kirjaston virtuaalipahtumien tuotanto käynnistyi. Verkossa tarjottiin mm. kirjailijavierailuja sekä päiväkotij- ja koululaisryhmille suunnattuja kirjavinkkauksia.

Kirjastopalvelut kaikkien tavoitettavissa

Kirjasto kotiin -palvelua tarjottiin asiakkaille, joiden ei ole mahdollista asioida itse kirjastossa esim. liikuntaesteiden tai sairauden vuoksi. Koronarajoitusten vuoksi palvelun tarve ja asiakaskunta laajeni.

Karhulan pääkirjaston omatoimikirjasto otettiin käyttöön. Omatoimikirjasto mahdollistaa asioinnin myös varhain aamulla, iltaisin, viikonloppuisin ja pyhäpäivinä. Omatoimikirjasto tarjoaa myös tiloja kuntalaisten kokoontumiseen.

Kirjaston e-aineistojen tarjontaa ja saavutettavuutta lisättiin vastaamaan lähiasioinnin rajoitusten luomaa palvelutarvetta.

Kotkan Kaupunginteatteri

Vuonna 2020 esityksiä oli yhteensä 136 ja niissä katsojia 10 664. Esityksiä ei striimattu vuonna 2020 yhtään kertaa.

Kulttuurihotelli avattiin 8.4.2020 Kotkan Kaupunginteatterin Facebook- ja www-sivuilla. Sen julkaisut tavoittivat Facebookissa 307 600 ihmistä ja videoita katseltiin lähes 80 000 minuuttia. Oma joulukalenterimme tavoitti Facebookissa 40 281 henkilöä. Kulttuurihotellin sisältöjä markkinoitiin valtakunnallisesti esitysten tapaan. Hotelli oli Kotkan kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden ja Kotkan Kaupunginteatterin yhteistyön tulos.

Kotkan Kaupunginteatterin vuosi 2020 näytti hyvältä vielä tammikuussa ennen koronapandemiaa, kun sivustomme teki kävijäennätyksen (n. 10 000 hlöä).

Kotkan nuorisoteatterin kerhotoiminta

Kotkan Nuorisoteatterin kerhotoiminta starttasi tammikuussa Pekkasen koulun tiloissa. Kerhotoiminta toteutui kahdella ryhmällä, keskiviikon aloittavien ryhmässä 15 osallistujan (11 - 13 -vuotiaat) ja torstain jatkoryhmässä 17 osallistujan (13 - 15 -vuotiaat) voimin. Lisäksi maaliskuun alussa aloitti kuuden nuoren (15 - 19 -vuotiaat) ryhmä, jonka kanssa ohjaaja Henni Kiri käynnisti työskentelyapurahaansa liittyvää ryhmälähtöistä Kerromme(illemme) -muistoteatteriprojektia yhteistyössä Merikeskus Vellamon ja Kymenlaakson museon kanssa.

Keskiviikko-ryhmän alkuvuoden kohokohta oli 6. maaliskuuta Nelosfestareille osallistuminen itse käsikirjoitetulla pienoisenäytelmällä. Torstai-ryhmän kanssa puolestaan esiinnyttiin 6. helmikuuta Kotkan Kaupunginteatterissa Lasten Kulttuuriviikkojen Kuorokimarassa. Nute-ryhmä vastasi päivä- ja iltakonserttiohjelmien juontamisesta. Nuorten kanssa luotiin jokaiselle oma satuhahmo ja niille käsikirjoitettiin sketsejä osaksi ohjelman välijuontoja. Sketsien suunnittelu ja esiintymiskokemus tuntui ryhmälle merkitykselliseltä ja voimaannuttavalta.

Näiden tapahtumien ohella ryhmät alkoivat kumpikin valmistaa omaa esityskäsikirjoitusta loppukevättä varten.

Teatteritoiminta jatkui kahdeksan viikkoa maaliskuun puoliväliin saakka, johon ehdittiin jo suunnitella kaikille nutelaisille yhteistä teatterileiriä Leirikeskus Luoviin. Pandemiarajoitukset kuitenkin keskeyttivät kerhotoiminnan kokonaan maaliskuun puolivälissä.

Kerhotoiminta uudelleenjärjestäytyi etätoteutukseen hyvin nopeasti. Huhti-toukokuussa nutelaiset kokoon tuivat kuuden viikon ajan Teamsin kautta. Ryhmät jatkoivat omien esitysten käsikirjoittamista etänä, vaikka loppukevälle ajateltu esitystoiminta jouduttiinkin siirtämään hamaan tulevaisuuteen. Molemmista kerhoryhmistä putosi muutama osallistuja pois etätoteutukseen siirtymisen seurauksena, mutta suurin osa harastajista oli mukana kevään loppuun saakka.

Syksyllä kerhotoimintaa päätettiin ensin lykätä Lasse-Maijan -esityskauden yli, koska osa kerholaisista oli mukana näytelmässä. Koska pandemiatilanne oli epävarma vielä lokakuulle tultaessa, kerhoryhmiä ei enää käynnistetty loppuvuoteen. Kummankin kerhoryhmän kanssa on vuoden 2020 aikana kuitenkin saatu hyvään alkuun omien esitysten käsikirjoitukset ja jo se prosessina on ollut monella tapaa opettavainen ja antoisa. Yhteistä harrastusta ja samanhenkisten nuorten joukkoa kaivataan nuorten keskuudessa kovasti ja olisi tärkeää pystyä jollakin tapaa tarjoamaan nuorille yhteisen teatteriharrastuksen mahdollisuus tulevaisuudessa.

Esitystoiminta

Lasse-Maijan etsivätoimiston ensi-ilta oli 1.9.2020 Naapurinäyttämöllä. Kotkan Kaupunginteatterin ja Kotkan Nuorisoteatterin kanssa yhteistyönä tehdyn kantaesityksen dramatisoi Pia Lunkka. Esityksen ohjasi näyttelijä Miia Maaranen. Tuotannossa näytteli Nuorisoteatterin nuoria teatterin harrastajia. Ammattinäyttelijöinä tuotannossa näytteli keväällä Ella Mustajärvi ja syksyllä Anne Niilola, sekä sairastapauksissa paikannut näyttelijä Mikkomarkus Ahtiainen. Esityksiä oli 10. Niillä tavoitettiin 541 katsojaa täyttöasteen ollessa 90%

Paukku -palkinto myönnettiin Maisa Rämäselle. Perinteinen palkinto luovutettiin nuorisoteatterin ja Kotkan Kaupunginteatterin yhteistyönä toteuttamassa Lasse-Maijan etsivätoimiston ensi-illassa 1.9.2020. Palkinto myönnetään taiteellisista ansioista, kehityksestä omalla janalla sekä yhteistyötaitoista ryhmässä.

Merikeskus Vellamo

Heinäkuussa Vellamossa kävi huimat 35 800 museovierasta (vuonna 2019: 19100).

Vellamon koko vuoden näyttelykävijämäärä oli edellisvuotta korkeampi koronatilanteesta huolimatta, yhteensä 80 300. (vuonna 2019: 66 300).

Kohtalona Ruotsinsalmi -salmi näyttely avautui ja keräsi laajaa huomiota.

3.3 Työ ja koulutus

Kotkan varhaiskasvatuksen kaksi- ja monikielisyiden tukemisen suunnitelma

Kotkan varhaiskasvatuksessa vuonna 2020 oli 6 kielimentoria, äidinkielen painotus: venäjä, turkki, espanja.

Vuonna 2020 saatua esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen Covid19 avustusta käytettiin kielimentoritehtävän toteuttamiseen. Ammattiopisto Ekamin kanssa yhteistyössä mahdollistettiin kuuden lähihoitajaksi valmistuvan tai valmistuneen ammattilaisen puolen vuoden työjakso. Heillä oli itsellään kaksi tai useampia kieliä käytössä ja he kohdensivat työpanoksensa eri kielen näkymiseen lapsiryhmissä sekä lapsen oppimisen kielen kehittymiseen (KuntaTyö2030). Kotkan varhaiskasvatuksessa pilotoitiin Kielitietoisien varhaiskasvatuksen kehittämisen työvälinettä (KieliPeda) ja valmisteltiin välineen käyttöönottoa seuraavaa toimikautta ajatellen.

Opetussuunnitelma ja opetuksen järjestäminen

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto on edennyt vaiheittain ja se on ollut lukuvuonna 2019-2020 käytössä koko perusopetuksessa. Lukio-koulutuksen uusi opetussuunnitelma on ollut käytössä kolme lukuvuotta.

Joustavaa perusopetusta on järjestetty kaikissa yläkouluissa. Tämän tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen ja oppilaiden jatko-opintovalmiuksien kehittäminen.

Kaksikielistä opetusta (englanti-suomi) on laajennettu Kotkansaaren koululla siten, että lukuvuonna 2019-2020 opetusta on järjestetty vuosiluokilla 1.-3.

Liikuntaluokkatoimintaa on laajennettu perusopetuksessa Karhulan alueella (vuosiluokilla 6 ja 7) Rauhalan ja Karhulan koulussa.

Vuoden 2019 aikana on selvitelty yhteistyössä Ekamin kanssa maksuttomaan toiseen asteeseen siirtymisen malleja ja kustannuksia. Selvitystyö jatkuu edelleen vuonna 2020.

Perusopetuksen opetusryhmien kokoa pienentämällä tuetaan kaikkien oppilaiden oppimista. Kotkan perusopetuksen opetusryhmien keskikoko on 19,1 oppilasta.

Ohjaamo Kotka

Ohjaamo tarjoaa ohjausta, tukea ja neuvontaa 15-30 -vuotiaille. Kaikki palvelut ovat maksuttomia eikä ajanvarausta tai lähetettä tarvita. Ohjaamon ovet ovat avoinna kaikille, myös nuorten vanhemmille ja läheisille. Lisäksi Ohjaamo ohjaa puhelimen, sähköpostin ja sosiaalisen median kanavien kautta. Ohjaamo pyrkii olemaan helposti lähestyttävä paikka, jonne on helppo tulla kysymään mitä tahansa. Ohjaamo on myös jalkautunut oppilaitoksiin ja erilaisiin tapahtumiin sekä järjestänyt ryhmätoimintaa nuorille, esimerkiksi Voimauttava ryhmä jännittäjille ja Nuorten aikuisten K18-ryhmä. Ohjaamon joutui toimimaan osan vuodesta 2020 etänä ja ajanvarauksella. Alkuvuodesta 2020 ja syksyllä 2020 Ohjaamo oli melko normaalisti auki, mutta etä- ja ajanvarausajat olivat haastavia eikä pystytty järjestämään täysin matalan kynnyksen toimintaa. Verkossa toteutettiin myös Ohjaamon ryhmätoimintaa, jotta esim. K18-ryhmän toimintaa ei tarvinnut missään kohtaa keskeyttää kokonaan. Alle 30-vuotiaille suunnattuja tapahtumia (mukaan lukien kouluvierailut/teemapäivät) oli yhteensä 52.

Ohjaamo Kotka vakinaistettiin vuonna 2019 pysyväksi toiminnaksi. Ohjaamossa on ollut tavattavissa monen eri alan ammattilaisia: TE-asiantuntija, ammatinvalinnanpsykologi, Kotkan kaupungin nuorisonohjaaja, nuorten kotoutumisen TE-asiantuntija, Kotka-Kymin seurakunnan nuorisotyöntekijä, Etsivän nuorisotyön yksilövalmentaja, Kaakkois-Suomen Sininauhan asumisneuvoja, Kymsoten sosiaaliohjaaja, Karhulan Klubitalon ohjaaja, Kymsoten Miepä-hoitaja ja Ohjaamo-ohjaaja sekä Monialaisten työelämäpalvelujen työpari.

Vuonna 2020 Ohjaamossa kävi 418 (vuonna 2019: 673) nuorta yksilökäynnillä ja kohtaamisia nuorten kanssa erilaisissa ryhmätoiminnoissa, tapahtumissa ja työpajoissa oli 1927 (vuonna 2019: 3600). Eniten Ohjaamosta tultiin kysymään työllistymiseen, koulutukseen ja omaan talouteen liittyviä kysymyksiä. Suurin osa yksilöinä Ohjaamossa käyneistä oli 18-24-vuotiaita.

Maahanmuuttajien osuus käynneistä on edelleen merkittävä. Huomattavaa on kuitenkin, että ajanvaraustoiminta ei mahdollistanut samalla tavalla muunkielisten käyntejä, kun normaali aukiolo.

Nuorten työllisyyden edistämiseksi Ohjaamo järjesti yhdessä TE-palvelujen kanssa yhden Duunitreffi-tapahtuman Teamsissä. Duunia sulle –tapahtumia ei pystytty järjestämään koronasta johtuen.

Ohjaamo Kotka järjesti edullisesti työturvallisuus- ja tulityökorttikoulutuksia, joihin osallistui yhteensä 20 nuorta. Moneen työpaikkaan vaaditaan tiettyjä korttikoulutuksia ja siksi Ohjaamo haluaa tarjota nuorille mahdollisuuden kouluttautua. Hygieniapassikoulutus siirrettiin seuraavalle vuodelle.

Kesätyö ja kesäyrittäjyys

Kotkan kaupungilla oli kesätöissä 130 nuorta. Kaikki kaupungin kesätöihin hakeneet haastateltiin ennen valintoja ryhmähaastatteluissa. Haastatteluissa kävi yhteensä 402 nuorta. Kesätyöt alkoivat poikkeuksellisesti vasta heinäkuun alusta, ja useampi kesätyö toteutui vasta elokuussa.

Kesällä 2020 oli toista kertaa kesäyrittäjyysmahdollisuus, jonka tarkoituksena oli tarjota yrittäjyydestä kiinnostuneille nuorille mahdollisuus kokeilla oman yrityksen perustamista kesäksi. Kokeiluun osallistui neljä kesäyrittäjästä, joissa oli yhteensä seitsemän nuorta). He saivat 350 euron tukirahan Kotkan kaupungilta yrityksen aloittamiseen. Lisäksi he saivat koulutusta ja ohjausta yritystoimintaan.

Kotkan kaupungin nuorten kuntalisää sai kuusi yritystä, jotka työllistivät yhteensä 10 nuorta kuntalisän avulla.

Työllisyys

Vuonna 2020 Kotkassa työvoimaa oli 23 585 henkilöä (vuonna 2019: 23 667).

Työttömien osuus työvoimasta oli 17,2 % (vuonna 2019: 14,5 %); yhteensä 4064 (3442) henkilöä (miehiä 2403 (2017), naisia 1661 (1425)).

Alle 20-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 128 (87) henkilöä.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli 580 (vuonna 2019: 487) nuorta.

Pitkäaikaistyöttömiä oli 1220 (847) henkilöä. Kotkan seudulla oli 44 % (373 henkilöä) enemmän pitkäaikaistyöttömiä kuin vuonna 2019.

Uusia avoimia työpaikkoja oli Kotka-Haminan seudulla 139 kappaletta vähemmän kuin vuonna 2019.

Perhevapaalta työhön -hanke toteutettiin ajalla 1.1.2019-31.10.2020. Ryhmiä järjestettiin viisi kappaletta ja näihin osallistui yhteensä 30 henkilöä.

Yrittäjien tukeminen

Yksinyrittäjien tukea myönnettiin 360 kotkalaiselle yksinyrittäjälle yhteensä 720 000 euroa (2000 euroa / yritys). Tämä oli valtion rahoitusta, mutta kanavoitiin kaupungin kautta.

Kaupunki antoi vuokrahelpotuksia muutamille yrityksille. Lisäksi tehtiin erilaisia toimia mm. hankintoihin, maksuaikoihin ja tehostettuun neuvontaan liittyen.

4. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

4.1 Elinympäristön turvallisuus

Kotka vaalii rakennettuja kulttuuriympäristöjä

Vuoden 2020 aikana on kiinnitetty erityistä huomiota Kotkan arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Kaupungin syntymää ja kasvun eri aikakausia ilmiöineen ja ihanteineen on nostettu esiin suojelukaavoissa sekä laadituissa selvityksissä. Vuonna 2020 vahvistui Kotkan keskusta-alueella seitsemän julkisomisteisen rakennuksen suojelu. Myös Katariinan asuinalueen ominaispiirteitä vaaliva kaava käynnistyi vuonna 2020. Lisäksi yleiskaavojen laatimisen yhteydessä on inventoitu Kotkan ja Karhulan keskustojen arvokasta kulttuuriympäristöä.

Osayleiskaavat painottuvat ympäristöön sekä ihmisten hyvinvointiin

Karhulan keskusta yleiskaavaluonnos valmistui vuonna 2020. Työn painopiste on keskustan viihtyisyyden sekä elinvoiman parantamisessa sekä toimivan palveluverkon toteuttamisessa. Kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen olosuhteiden parantamisen lisäksi tavoitellaan yhtenäistä ja laadukasta viherverkostoa, jossa keskusta on osana. Karhulan kehittämistyön keskiöön on otettu alueen asukkaat sekä alueella toimivat yritykset ja muut tahot.

Kotkan maankuulu puistojen sarja täydentyy

Koskipuistolla

Kotkan rakennettujen puistojen sarjaa täydentävä erämaahenkinen Koskipuisto on rakentunut pääosin vuoden 2020 aikana. Puisto kertoo Kotkan vaiherikkaasta historiasta ja sisältää muun muassa jokivarren jylhässä luonnossa risteilevän polkuverkoston, uimapaikkoja, kalastusmahdollisuuksia, taukopaikkoja sekä mit-tavan puulajipuiston.

Kestävän liikkumisen Kotka

Kotkan kaupungin yksi strateginen kärki on upean elinympäristön Kotka. Tavoitteena on kaupunkiympäristö, joka helpottaa kaupunkilaisten hyvinvointia lisääviä valintoja, edistää kestävästä kehitystä ja lisää vetovoimaa. Yhtenä keskeisimpänä toimenpiteenä tavoitteen saavuttamiseksi kaupunki on laatinut kestävän liikkumisen ohjelman kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämiseksi. Vuoden 2020 aikana hyväksyttiin sitä tarkentava pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma ja pyöräliikenteen pääverkko, aloitettiin pysäköintipoliitiikan ja Kotkan kaupungin henkilöstön liikkumissuunnitelman valmistelu, käynnistettiin kestävän liikkumisen työnantajaverkosto ja suunniteltiin Kotkansaaren katujen yleissuunnitelman ensimmäinen vaihe.

Kantasatama / Xamk

Kantasataman alueen suunnittelutyö eteni usealla rintamalla vuoden 2020 aikana. Suunnitellut tapahtumakeskus Satama Areena ja ammattikorkeakoulu Xamkin kampus muodostavat yhdessä Merikeskus Vellamon kanssa uutta elinvoimasta kaupunkitilaa. Kaupunki suunnitteli alueen infraa, katutiloja ja yleisiä alueita, tavoitteena uudentyyppinen kaupunkiympäristö meren äärellä. Entinen satama-alue muuttuu kaikille avoimeksi oleskelualueeksi, jonka olemusta leimaavat tieto, taito sekä erilaiset tapahtumat.

Tieliikenteen tilastot

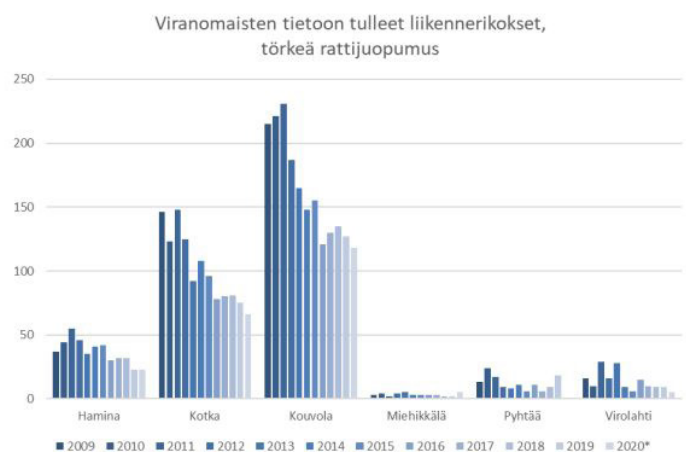
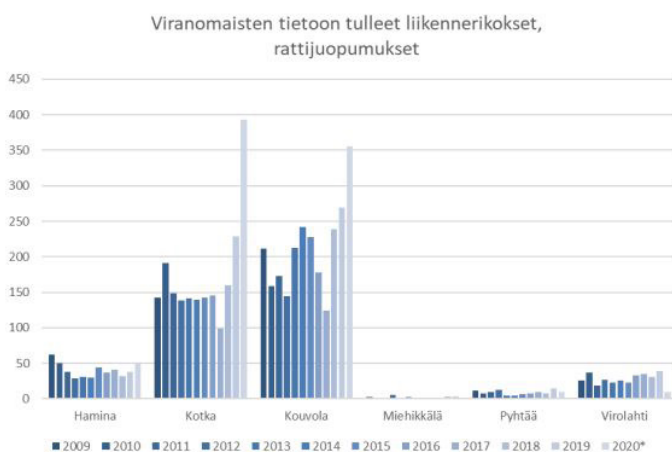
Henkilövahinko-onnettomuuksissa sekä tieliikenteessä loukkaantuneiden määrässä on saavutettu viime vuosina aleneva onnettomuustrendi. Kuolonuhreja ei Kotkan alueen tieliikenteessä ollut v. 2020.

Kotkassa olisi hyvä kiinnittää erityistä huomiota nuorten liikenneturvallisuuteen, jalankulku-, polkupyörä- ja mopo- ja moottoripyöräonnettomuuksien ehkäisyyn. Lasten ja nuorten päihdekasvatus sekä tiedon lisääminen ovat tulevaisuuden kannalta tärkeää toimintaa. Nuorten tietämystä päihteiden käytön seurauksista tulee vahvistaa. Poliisin tekemän liikenne- ja päihdevalvonnan lisäksi on tarpeen huomioida eri viranomaistoimijoiden ja kolmannen sektorin toimijoiden ennalta ehkäisevän työn merkitys. Yhteistyössä tehdään merkityksellistä päihdekasvatusta.

Katsaus tieliikenteen onnettomuuksiin Kotkan alueella löytyy Hyvinvoinnin edistämisen nettisivuilta.

Alla olevista taulukoista liikennenerikosten kehitys Kymenlaaksossa ja Kotkassa.

LIKENNERIKOSTEN KEHITYS KYMENLAAKSOSSA

LIKENNERIKOSTEN KEHITYS KOTKASSA

Viranomaisten tietoon tulleet rikokset KOTKA	2016	2017	2018	2019	2020*	erotus 2016-19 vs. 2020
Liikennenerikokset, kaikki	971	957	976	1119	1438	432
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä	491	543	506	467	485	-17
...nopeusrajoitusten rikkomiset liikenneturvallisuuden vaarantamisista	252	303	271	246	274	6
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	43	36	29	32	41	6
...nopeusrajoitusten rikkomiset törkeistä liikenneturvallisuuden vaarantamisista	25	22	13	20	28	8
Rattijuopumus	145	99	160	229	393	235
...alkoholi päihteenä rattijuopumuksen yhteydessä	60	49	41	49	34	-16
...muu huumausaine päihteenä rattijuopumuksen yhteydessä	73	46	106	165	348	251
...alkoholi ja muu huumausaine päihteenä rattijuopumuksen yhteydessä	12	4	13	15	11	0
Törkeä rattijuopumus	78	80	81	75	66	-13
...alkoholi päihteenä törkeän rattijuopumuksen yhteydessä	75	77	70	69	62	-11
...muu huumausaine päihteenä törkeän rattijuopumuksen yhteydessä	1	1	0	1	2	1
...alkoholi ja muu huumausaine päihteenä törkeän rattijuopumuksen yhteydessä	2	2	11	5	2	-3
Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus	10	11	9	5	10	1
Kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle	17	8	8	4	3	-6
Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla	1	1	1	0	0	-1
Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	186	179	182	307	440	227

4.2 Arjen turvallisuus

Varhaiskasvatus, omalla aktiivisella käytöllään, pitää huolta lähiympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä samalla tukee lapsien ympäristösuhteen syntymistä. Lisäksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa tavoitellaan kiusaamisen ennaltaehkäisyä ja siihen puuttumista sekä tilanteiden yhdenvertaista selvittelyä. Syksyllä 2019 käyttöön otettu varhaiskasvatussuunnitelma mahdollistaa yhdenvertaisemmat ennaltaehkäisytoimet ja menetelmät kiusaamista ilmenevissä tilanteissa.

Kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikoslisten tekojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen Kotkan opetustoimessa

Kotkassa on aikaisemmin ollut käytössä KiVa Koulu, joka on Turun yliopistossa kehitetty kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Ohjelman tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta.

Kotka luopui KiVa Koulusta sen muututtua maksulliseksi vuonna 2016. KiVa Koulusta luopumisen jälkeen jokaisella koululla ja lukioilla on luotu omat toimintamallit kiusaamiseen puuttumiseksi. Tehokkaan ennaltaehkäisyn, puuttumisen, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin selkeyttämiseksi sekä toteuttamiseksi kuntaan tarvitaan yhtenäinen toimintamalli.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä on työstänyt moniammatillisesti syyskuusta 2020 Kotkaan kunnallisen toimintamallin, joka vahvistaa ennaltaehkäisyyn tarvittavia toimia sekä yhtenäistää perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa käytettävät kiusaamiseen puuttumisen mallit. Työstämisessä on kuultu esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaita ja opiskelijoita, varhaiskasvatuksen ja opetuksen eri ammattiryhmiä sekä kokemusasiantuntijoita. Uudessa toimintamallissa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan määrittelyn rinnalle on nostettu rikokset ja rikosliiset teot. Toimintamallissa annetaan ohjeita oppilaille, huoltajille sekä kasvatus- ja opetushenkilöstölle kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikoslisten tekojen ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi. Kasvatus- ja opetushenkilöstölle on koottu erilliset, sisäiset ohjeet näiden tapausten selvittämiseksi.

Ohjeet on koottu opetushallituksen ja Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen antamien ohjaiden ja käytännön työstä saatujen kokemusten pohjalta.

Kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikoslisten tekojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen -toimintamalli otetaan käyttöön syksyllä 2021.

Lasten ja perheiden varhainen tukeminen

Perhekeskustoiminta on käynnistynyt jokaisella alueella ja verkostot toimivat. Yhdessä toteutetaan toimintaa ja suunnitellaan eri palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

Verkostoissa käydään läpi asuinalueen ilmiöitä ja tarpeisiin tartutaan matalalla kynnyksellä.

5. #eKotka

5.1 Digineuvonta

Digitutorit -hanke

Kasvokkain tapahtuvia opastuksia oli vallitsevasta tilanteesta johtuen vähemmän kuin tavallisesti. Kirjastolla tapahtuvat opastukset olivat tauolla kokoontumisrajoitusten ollessa voimassa. Puhelindigineuvonta aloitettiin ja puhelimitse tapahtuvia opastuksia tehtiin vuonna 2020 yli 60 kappaletta.

Lainalaitteilla digiin -projekti aloitettiin.

Kevään Digitutor-koulutus jouduttiin koronan takia peruuttamaan, mutta syksyllä koulutettiin uusia Digitutoreita tavalliseen tapaan.

Hanke päättyi vuoden 2020 lopussa ja toiminnan koordinaatio siirtyi Kotkan Pääkirjastolle, Kumppanuustalo Hilmaalle Haminaan ja Kumppanuustalo Kulmalle Loviisaan.

Digitukihanke

Viranomaisen on tiedotettava digitaalisissa palveluisaan selkeästi (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019 2 luku, 5§), miten jokainen voi hoitaa asiansa viranomaisen kanssa sähköisesti. Viranomaisen on julkaistava digitaalisessa palvelussa yhteystieto, josta jokaisella on mahdollisuus saada neuvoja viranomaisen digitaalisen palvelun käyttämiseksi. Tämän lain toimeenpanon turvaamiseksi toteutettiin kansallisesti 14 maakuntaa kattavat digitukihankkeet, myös Kymenlaaksossa, jossa hanke toimi koko vuoden. Hankkeen tuloksina mainittakoon seuraavat toimet:

- Digitukiesite Kymenlaakso
- Digitukiverkosto Kymenlaakso
- Kuntien omat digitukiverkostot
- Hyte- ja osallisuusverkostossa toimijana
- Digitumpelot – Kymenlaaksolainen perhe
- Järjestäytyminen
- Osallistava viestintä

Jatkohankekausi käynnistyi marraskuussa ja jatkohankkeella oli 5 yhteistä kansallista tavoitetta:

Tavoite 1: Digituen tarpeen ja tarjonnan kartoittaminen

Tavoite 2: Digituen alueellisen verkoston rakentaminen ja yhteistyön kehittäminen

Tavoite 3: Digituen saatavuuden ja tarjonnan kehittäminen

Tavoite 4: Digituen löydettävyyden ja tunnettavuuden kehittäminen (viestintä)

Tavoite 5: Digituen koordinaation jatkuvuuden ja pysyvyyden kehittäminen

Kymenlaakson Liiton koordinoiman hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Kotkan digipalvelupäällikkö Eija Grönholm, verkostoa johti Xamkin luovien alojen johtaja Ari Utriainen.

Kotkaan muodostettiin oma toimintaryhmä, joka koostui kaupungin toimijoiden lisäksi kuuden eri yhteisön osallistujista. Toiminnalle luotiin sekä verkkosivusto että palvelutietovarantoon (PTV) omat kuvaukset. Kotkan ryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

5.2 Pedanet oppimisalusta

Kotkan varhaiskasvatukseen on TVT välineistöä (93 Ipadia, 45 kannettavaa konetta sekä muita oheislaitteita videointiin sekä ympäristön tutkimiseen ja mielikuvituksen rikastuttamiseen) ja sovelluksia on hankittu Opetushallituksen erillisavustuksilla. Esimerkiksi Lukulumo-sovellus on käytössä 8 päiväkotitai esiopetusyksikössä. Se tarjoaa 517 lapselle mahdollisuuden kuulla lastenkirjoja omalla äidinkielellä. Muksunetti tietojärjestelmä tiedottamiseen, päivittäisviestintään ja lasten suunnitelmien kirjaamiseen on hankittu varhaiskasvatukseen. Järjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain.

Varhaiskasvatuksessa Lukulumo sovellus on käytössä 19 yksikössä ja lapsia on näissä yhteensä 1026.

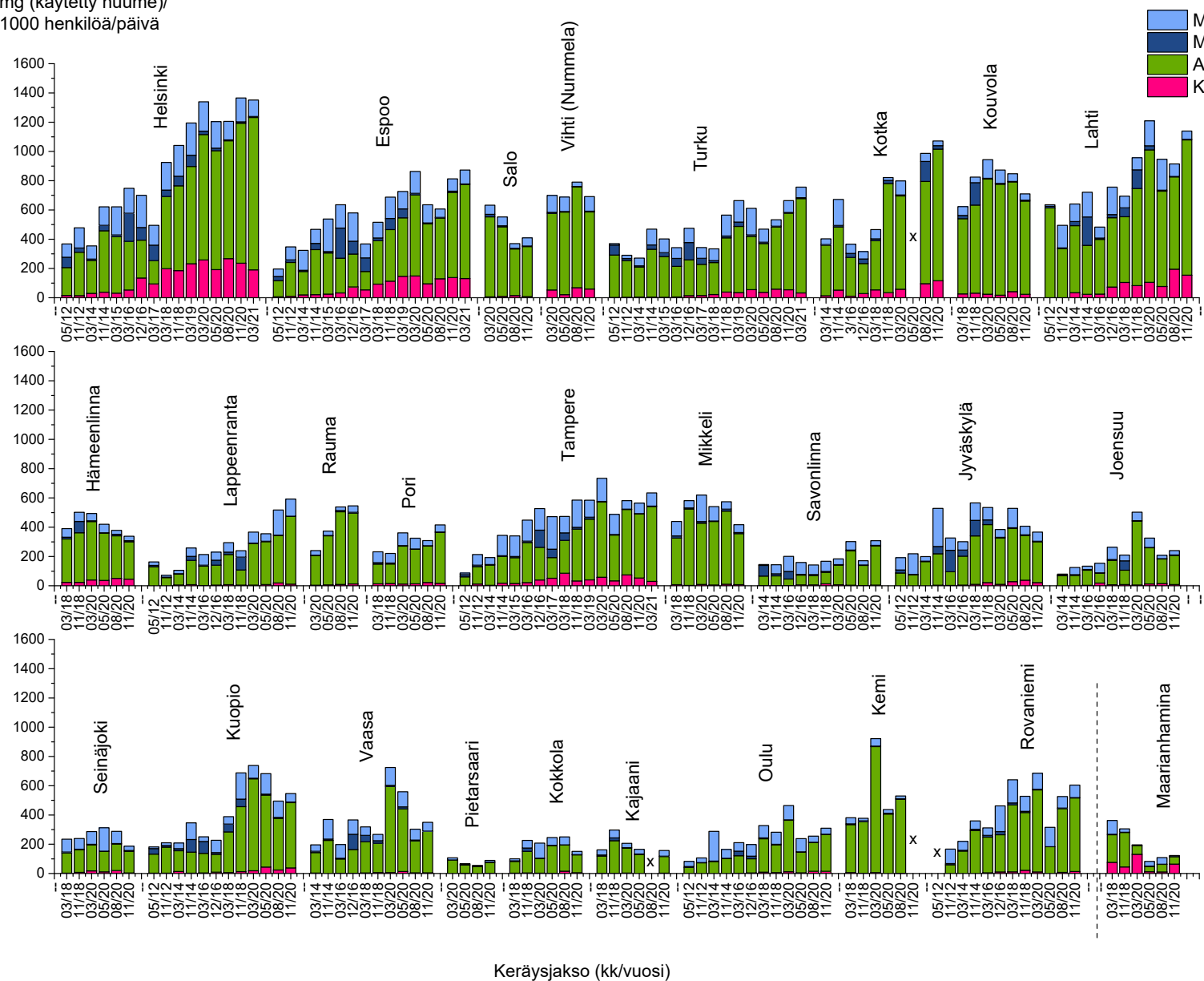
Varhaiskasvatuksessa iPadeja 214 kpl ja kaikkia tietokoneita yhteensä 214 kpl.

Perusopetuksessa on tällä hetkellä 1904 tietoteknistä laitetta oppilaitten käytössä (tablettia, pöytäkonetta ja kannettavaa tietokonetta). Perusopetuksessa on 4496 oppilasta ja tietoteknisiä laitteita on siten laite 2,36 oppilasta kohden. Tavoitteeksi on asetettu laite/2,5 oppilasta lukuvuonna 2021-2022.

LIITE 1: THL:n jätevesikuva

mg (käytetty huume)/
1000 henkilöä/päivä

LIITE 2: Audit-testit, Kotka 2020

Määrä / Ikäryhmä	Mittarin arvo						
Suorituspaikkakunta	0 pistettä (ei käytä)	1-7 pistettä (vähäiset)	8-10 pistettä (riskit lievästi)	11-14 pistettä (riskit selvästi)	15-19 pistettä	20-40 pistettä (erittäin suuri)	Kaikki yhteens
Kotka	759	1132	87	44	32	25	2079
18 - 64 vuotiaat	448	742	80	36	31	22	1359
65 vuotta täyttäneet	311	390	7	8	1	3	720